



Maa- ja metsätalousministeriö



Metsäkeskus

MMM: VN/37191/2025

4401/00.01.02/2025

Maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen metsäkeskuksen välinen tulossopimus vuosille 2026–2029

Sisällys

1	Strategiset linjaukset	4
2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	8
3	Tulostavoitteet	11
4	Voimavarojen hallinta	16
5	Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset	19
6	Liitteet	20
	Liite 1 Toimintaympäristön muutosten ja ilmiöiden analyysi	20
	Liite 2 Kansainvälinen toiminta	26
	Liite 3 Tulostavoitteiden tunnuslukujen kuvaukset	27
	Liite 4 Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden indikaattorit	29
	Liite 5 Tuottavuusohjelma 2026-2029	30

Maa- ja metsätalousministeriö (ministeriö) ja Suomen metsäkeskus (Metsäkeskus) ovat tänään sopineet valtionavustustoiminnan vuoden 2026 tavoitteista ja voimavaroista sekä vuosien 2027–2029 alustavista tavoitteista seuraavasti:

1 Strategiset linjaukset

Hallinnonalan strategiset vaikuttavuustavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriön strategian visio on: Suomi on kestävä biotalouden ykkönen.

Maa- ja metsätalousministeriön toiminta-ajatus on: Luomme luonnonvaroista kasvua, hyvinvointia ja turvallisuutta.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiset yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet alataavoitteineen ovat seuraavat:

Biotalous tuottaa merkittävää arvonlisää ja kannattavaa yritystoimintaa

1. Toimintaympäristö on kilpailukykyinen uusille yrittäjille sekä uudistuvalla ja vastuullisella biotalouden arvoketjulle
2. Uusiutuvia luonnonvaroja ja luontohyötyjä käytetään monipuolisesti ja kestävästi
3. Luonnon monimuotoisuus on elpymisuralla
4. Kotimaisia elintarvikkeita ja puhdasta vettä on riittävästi saatavilla
5. Kannattava alkutuotanto luo perustan kotimaiselle ruoantuotannolle
6. Toimivat markkinat mahdollistavat arvonlisän oikeudenmukaisen jakautumisen
7. Eläintauti- ja kasvintuhoojatilanne on hallinnassa
8. Ruoka on turvallista ja terveellistä
9. Eläimet voivat hyvin ja eläinlääkkeiden käyttö on vähäistä
10. Tuotantopanosten omavaraisuus kasvaa
11. Viennin arvo ja jalostusarvo kasvavat
12. Luonnon virkistyskäyttöön liittyvät harrastukset ja palvelut lisäävät hyvinvointia

Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta

1. Maaseutu- ja saaristoalueet ovat hyviä paikkoja elää, asua sekä yrittää monipuolisesti
2. Paikallisyhteisöt toimivat aktiivisesti
3. Hiilinieluja ja -varastoja, kiertotaloutta ja resurssitehokkuutta vahvistetaan
4. Ilmastonmuutokseen sopeudutaan ja varaudutaan
5. Yhteiskunnan toimivuuden kannalta elintärkeät toiminnot turvataan (elintarvike- ja vesihuolto, tulva- ja kuivuusriskien hallinta, patoturvallisuus)

Tietovarannoista ja tutkimuksesta vakautta ja vaurautta

1. Luotettavat kiinteistöjen ja osakehuoneistojen rekisteritiedot turvaavat kansallista omistus- ja rahoitusjärjestelmää sekä edistävät uutta liiketoimintaa
2. Peruspaikkatietojen ja paikannuksen referenssijärjestelmien kehittäminen turvaavat paikantamisen perustan ja mahdollistavat yritysten lisäarvopalvelut
3. Tukipalvelut ja tutkimus tukevat paikkatietojen yhteen toimivuutta ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä sekä uusien innovaatioiden syntymistä
4. Huipputasoiset hyödynnettävissä olevat tietovarannot houkuttelevat kansainvälisiä investointeja Suomeen
5. Luotettava tutkimus ja tietovarannot turvaavat luonnon kantokykyä, vahvistavat huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta sekä biotalouden arvoketjujen kehittymistä

Metsäkeskus Kansallisen metsästrategian sekä Metso- ja Helmi-ohjelmien toteuttajana

Kansallinen metsästrategia toteuttaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita. Metsäkeskus toteuttaa toimialallaan Kansallinen metsästrategia 2035:n tavoitteita ja toimenpiteitä. Vuoden 2026 alussa voimaan tulevilla alueellisilla metsäohjelmilla toteutetaan Kansallisen metsästrategian tavoitteita ja toimia maakunnallisella tasolla.

Metsäkeskus osallistuu Kansallisen metsästrategian toimeenpanoon sekä seurantaan yhteistyössä hankekumppaneidensa kanssa.

Suomen metsäkeskus toimeenpanee yhteistyössä ympäristöhallinnon ja toimijoiden kanssa metsäisten elinympäristöjen ennallistamis- ja hoitotavoitteita siten, että METSO-, Helmi- ja vesiensuojelun toimenpideohjelmat muodostavat hallinnonalarajoista riippumattoman, vaikuttavan ja kustannustehokkaan toimintakokonaisuuden. Metso-ohjelman (2026-2040) ja Helmi-ohjelman toteutuksessa Suomen metsäkeskukselle on asetettu määrälliset tavoitteet vuoden 2030 loppuun.

Metsäkeskuksen nostot hallitusohjelmasta

Metsäkeskus toteuttaa hallitusohjelman (HO) tavoitteita omalla toimialallaan. Metsäkeskus on johtanut hallitusohjelmasta seuraavat erityisesti edistettävät tavoitteet:

1. Digipalvelut ensisijaiseksi viranomaisasioinnin kanavaksi

HO 6.4 kasvua datataloudesta ja digitalisaatiosta: Digitalisaatio ja teknologian hyödyntäminen ovat yksi tärkeimmistä keinoista parantaa julkisten palveluiden laatua, tehokkuutta ja saatavuutta. Parempien julkisten palveluiden lisäksi digitalisaatio ja teknologinen kehitys ovat valtavia mahdollisuuksia uudelle kasvuille.

2. Hallinnonalojen välisen yhteistyön tehostaminen

HO 3.3 Yleinen hallintopolitiikka: Valtionhallinnon kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota hallinnonalojen väliseen yhteistyöhön ja ilmiölähtöisyyteen.

3. Yksityisteiden korjausvelka laskuun

HO 6.6 Suomi elää maaseudusta ja metsistä: Nykyisessä turvallisuusympäristössä Pohjois- ja Itä-Suomen sekä muiden alueiden erityistarpeiden huomioimisella edistetään koko Suomen turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Liikenneväylien rahoituksessa ja sen kohdentamisessa kiinnitetään huomiota maa- ja metsätalouden tarpeisiin.

4. Metsän terveydestä huolehtiminen

HO 6.6 Suomi elää maaseudusta ja metsistä: Edistetään metsien kasvua ja terveyttä parantavia toimenpiteitä sekä vahvistetaan oikea-aikaisten ja -suhtaisten harvennushakkuiden tekoa huolehtimalla myös taimikonhoito- ja ensiharvennusrästeistä. Turvemaita hyödynnetään osana metsätaloutta. Kehitetään metsätuhojen seuranta, ennakoitua ja torjuntaa.

5. Huomion kiinnittäminen metsän alkuvaiheen kehitykseen

HO 7.4 Suomi kasvattaa ilmastokädenjälkeään ja etenee hiilineutraalisuuteen vaikuttavin ja kestävin keinoin: Metsälain valvontaa tehostetaan ja parannetaan metsän uudistumisvauhtia muun muassa metsän istutusta ja taimikon hoitoa lisäämällä.

6. Peitteisen metsänkasvatuksen edistäminen siihen soveltuvilla turvemaidella

HO 7.4 Suomi kasvattaa ilmastokädenjälkeään ja etenee hiilineutraalisuuteen vaikuttavin ja kestävin keinoin: Kehitetään hiilensidontamarkkinaa ja lisätään peitteistä metsänkasvatusta turvemailla.

7. Talousmetsien aktiivinen luonnonhoito

HO 7.5. Hallitus jatkaa Helmi-ympäristöohjelmaa. Yksityisten metsänomistajien omistamien arvokkaiden metsäkohteiden suojelua jatketaan vapaaehtoisuuteen eli METSO-ohjelmaan perustuen. Yksityisten metsänomistajien tietoisuutta erityisen suojeluarvon omaavien metsien suojelumahdollisuuksista lisätään. Metsäojituksen ympäristö- ja vesistövaikutuksia vähennetään.

Metsäkeskuksen tehtävät ja strategia

Metsäkeskus on metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsiin perustuvien elinkeinojen edistämistä koskevia tehtäviä hoitava valtakunnallinen alueellisesti verkostoitunut kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen.

Metsäkeskus – tietoa metsästä

Metsäkeskuksen missio: Tietoa kestävän metsätalouden tueksi

Metsäkeskuksen visio: Maailman paras metsätieto on aktiivisessa käytössä

Lupauksemme:

1. Metsälainsäädännön toimeenpanija
 - Varmistamme metsätalouden kestävyyttä vaikuttavalla lakien toimeenpanolla
2. Metsätiedon edelläkävijä
 - Tarjoamme ajantasaista metsä- ja luontotietoa päätöksenteon tueksi
3. Valtakunnallisesti ja alueellisesti vaikuttava edistäjä
 - Edistämme kestävää metsätaloutta asiakaslähtöisesti ja laajoissa verkostoissa
4. Houkutteleva ja innostava työpaikka
 - Teemme merkityksellistä työtä ja kehitämme osaamistamme

Arvomme: Edistyksellisyys – Yhdessä tekeminen – Vastuullisuus - Riippumattomuus

Metsäkeskus on valinnut vuoden 2026 toiminnan kehittämiseen kolme painopistettä:

1. Luonnonhoito
2. Uuden inventointiohjelman toimeenpano (Kallio II)
3. Digitaalisuus

Nämä painopisteet näkyvät Metsäkeskuksen toiminnan läpileikkaavina teemoina vaikuttavuustavoitteiden edistämisessä.

Metsäkeskus edistää pitkäjänteistä, reilua, kestävää ja monipuolista metsätaloutta. Metsäkeskuksen toiminta tukee erityisesti seuraavia YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteita:



2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön päivitettyssä strategiassa hallinnonalan toiminnalle on asetettu seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- Biotalous tuottaa merkittävää arvonlisää ja kannattavaa yritystoimintaa
- Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta
- Tietovarannoista ja tutkimuksesta vakautta ja vaurautta

Metsäkeskukselle asetettavat tulostavoitteet kohdistuvat erityisesti seuraaviin hallinnonalan yhteisten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden alatavoitteisiin:

1.Toimintaympäristö on kilpailukykyinen uusille yrittäjille sekä uudistuvalla ja vastuullisella biotalouden arvoketjulle

Suomen metsäkeskuksen rooli tavoitteen saavuttamisessa:

Metsäkeskus edistää pitkäjänteistä, reilua, kestäväää ja monipuolista metsien elinvoimaisuutta lisäävää metsätaloutta.

Metsäkeskus kerää ja jakaa ajantasaista tietoa Suomen metsistä. Avoin metsä- ja luontotieto auttaa metsänomistajia päätöksenteossa ja parantaa toimijoiden edellytyksiä tarjota palveluja ja ratkaisuja metsänomistajille.

Metsäkeskus hyödyntää metsä- ja luontotietoa metsälakien valvonnassa, monitavoitteisissa aktivoivissa metsänomistaja- ja toimijapalveluissa sekä kohdennetussa viestinnässä asiakkailleen.

Metsäkeskus tukee kansallisen metsäpolitiikan toteutusta toimeenpanemalla metsälakia ja hallinnoimalla metsätalouden julkisia tukia.

Metsäkeskus tukee tiedollaan ja asiantuntemuksellaan yritysten kykyä tuottaa monipuolisia metsän- ja luonnonhoidon palveluita metsänomistajille.

Metsäkeskus mahdollistaa sujuvan sähköisen asioinnin ylläpitämällä ja kehittämällä Metsään.fi -asiointipalvelua ja muita järjestelmiään.

Metsäkeskus osallistuu valtakunnalliseen ja maakunnalliseen strategia- ja ohjelmatyöhön sekä metsätalouselinkeinon kannalta tarkoituksenmukaisten seuranta- ja yhteistyöryhmien työhön.

Metsäkeskus hyödyntää systemaattisesti kumppanuuksia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi ja osallistaa toimijoita ja eri intressiryhmiä metsätaloutta koskevaan rakentavaan ja vaikuttavaan yhteistyöhön.

Metsäkeskus edistää yksityistieverkon toimivuutta hallinnoimalla Metka-varojen käyttöä metsäteiden perusrakennukseen ja aktivoimalla yksityisteiden tiekuntia tienhoitoon.

Metsäkeskus tuo metsällistä asiantuntemusta alueidenkäytön suunnitteluun ja kaavoitusprosesseihin.

2.Uusiutuvia luonnonvaroja ja luontohyötyjä käytetään monipuolisesti ja kestävästi

Suomen metsäkeskuksen rooli tavoitteen saavuttamisessa:

Metsäkeskus varmistaa metsätalouden kestävyttä toimeenpanemalla metsälainsäädäntöä ja kehittämällä lain valvontamenetelmiä sekä tarkastustoimintaa. Metsäkeskus tekee myös jatkuvaa viranomaisyhteistyötä metsätalouden kestävyys edistämiseksi.

Metsäkeskus hallinnoi metsätalouden puuntuotannon kestävyys sekä metsäluonnon hoidon julkisia tukia ja edistää toimijoiden ja metsänomistajien valmiuksia hyödyntää puuntuotantoa,

monimuotoisuuden edistämiseen ja vesiensuojeluun käytettävissä olevaa julkista rahoitusta täysimääräisesti sekä kustannustehokkaasti.

Metsäkeskus tuottaa ja ylläpitää metsä- ja luontotietoa metsätalouden kannattavuuden ja kestävyys sekä metsätalouden ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteiden toimeenpanon edistämiseksi.

Metsäkeskus osallistuu hallitusohjelmaan kuuluvan Metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin toimeenpanoon.

Metsäkeskus tukee metsänomistajia tavoitteellisessa ja kestävässä metsätaloudessa.

Metsäkeskus osallistuu Kansallisen metsästrategian toimeenpanoon sekä seurantaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Alueelliset metsäohjelmat toteuttavat Kansallisen metsästrategian tavoitteita ja toimia maakunnallisella tasolla.

3. *Luonnon monimuotoisuus on elpymisuralla*

Suomen metsäkeskuksen rooli tavoitteen saavuttamisessa:

Metsäkeskus mahdollistaa informaatio-ohjauksella sekä monipuolistuvalla ja tarkentuvalla luontotiedolla talousmetsien aktiivisen ja vaikuttavan luonnonhoidon. Metsäkeskuksen tuottama tieto sekä osaaminen lisää toimijoiden ja metsänomistajien valmiuksia edistää metsien monimuotoisuutta ja vesiensuojelua.

Metsäkeskus toteuttaa METSO- ja Helmi-ohjelmia käytettävissä olevan luonnonhoitorahoituksen mukaisesti.

Metsäkeskus osallistuu kansallisen ennallistamissuunnitelman laadintaan ja varautuu tukemaan suunnitelman tavoitteiden toteutusta.

4. *Hiilinieluja ja -varastoja, kiertotaloutta ja resurssitehokkuutta vahvistetaan*

Suomen metsäkeskuksen rooli tavoitteen saavuttamisessa:

Metsäkeskus valvoo metsänuudistamisen toteutusta ja ensiharvennusten laatua sekä edistää taimikonhoidon, nuoren metsän hoidon sekä lannoituksen pinta-alojen kasvattamista.

Metsäkeskus parantaa osaamisellaan ja tuottamallaan tiedolla toimijoiden ja metsänomistajien valmiuksia tehdä talousmetsien hiilensidontaa ja hiilivarastoja lisääviä ratkaisuja.

5. *Ilmastonmuutokseen sopeudutaan ja varaudutaan*

Suomen metsäkeskuksen rooli tavoitteen saavuttamisessa:

Metsäkeskus valvoo lakia metsätuhojen torjunnasta ja tuottaa ajantasaista tietoa metsätuhotilanteesta yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Metsäkeskus varautuu metsätuhoihin (tuuli-, lumi-, hyönteis- ja sienituhot sekä metsäpalot) sekä pelastuslain ja valmiuslain tarkoittaman virka-apun antamiseen metsätuhotilanteissa sekä puun saannin turvaamisessa.

Metsäkeskus osallistuu uuden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan metsätuhovalmiussuunnitelman toteuttamiseen.

Metsäkeskus edistää toimialan tietämystä ja osaamista toimenpiteistä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja varautumisen edistämiseksi.

6. *Luotettava tutkimus ja tietovarannot turvaavat luonnon kantokykyä, vahvistavat huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta sekä biotalouden arvoketjujen kehittymistä*

Suomen metsäkeskuksen rooli tavoitteen saavuttamisessa:

Metsäkeskus tuottaa ja kehittää metsien hoitoon ja käyttöön tarvittavaa tietopohjaa. Tietovarannot turvaavat luonnon kantokykyä ja monimuotoisuutta sekä vahvistavat huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta sekä biotalouden arvoketjujen kehittymistä.

Metsäkeskus osallistuu kansallisen laserkeilaus- ja ilmakuvaohjelma Kallio 2:n toteuttamiseen. Metsäkeskus tuottaa inventointiohjelman mukaisesti metsä- ja luontotietoa, päivittää sitä toteutustiedolla ja julkaisee avoimena metsätietona metsiin perustuvien elinkeinojen tueksi.

Metsäkeskus kehittää kaukokartoitukseen perustuvaa metsätalouden toimenpiteiden ja luonnonhoidon laadun seurantaa sekä monimuotoisuustunnuksia vastaamaan asiakkaiden ja yhteiskunnan kasvaviin tietotarpeisiin. Metsäkeskus osallistuu aktiivisesti ennallistamisasetuksen tietopuutteiden kartoituksen ja seurantamenetelmien kehitykseen.

Metsäkeskus aktivoi metsänomistajia ja alan toimijoita digitaalisten työkalujen ja aineistojen käyttöön ja hyödyntämiseen.

Metsäkeskuksen aineistoista toimitetaan tietoa Kansallisen metsästrategian seurantamittareihin.

3 Tulostavoitteet

Suomen metsäkeskukselle asetetaan osassa 2 valittuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita tukevat toimenpiteet ja tavoitetasot.

<i>Toimintaympäristö on kilpailukykyinen uusille yrittäjille sekä uudistuvalla ja vastuullisella biotalouden arvoketjulle</i>	
2026–2029	Alueellisten metsäohjelmien toimeenpanon tehostaminen muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä alueellisten talouksien tukemiseksi: Muiden toimijoiden aktiivisuuden kasvaminen alueellisten metsäohjelmien toteuttamisessa ja toimeenpanossa.
2026–2029	EU:n ja muu kehittämisrahoitus palvelee metsäsektorin kehittymistä: Metsäkeskuksen hankekokonaisuuden painopiste on ilmastokestävän metsien hoidon ja käytön, monimuotoisuuden ja metsätalouden vesiensuojelun edistämisessä.
2026–2029	Metsäkeskus osallistuu LIFE- ja HORIZON-hankkeisiin ja tukee omalla toiminnallaan niiden toteutusta.
<i>Uusiutuvia luonnonvaroja ja luontohyötyjä käytetään monipuolisesti ja kestävästi</i>	
2026	Metsäkeskuksen toiminta tukee tehokkaasti metsienkäytön monimuotoisuus- ilmasto- ja vesiensuojelutavoitteiden toteutusta: Metsäkeskus tavoittaa merkittävän osan elinympäristöjen hoitopalveluita tarjoavista toimijoista, erityisenä tavoitteena on lisätä toimijoiden valmiuksia ja kiinnostusta hakea METKA-luonnonhoitotukia
2027	Metsäkeskuksen järjestämien, toimijoille ja maanomistajille suunnatun tiedotuksen ja muun informaatio-ohjauksen erityisenä painopisteenä on parantaa toimijoiden ja maanomistajien valmiuksia toteuttaa kansallisessa ennallistamissuunnitelman luonnoksessa määritellyjä tavoitteita siinä määritellyillä toteutuskeinoilla
2028	Metsäkeskuksen järjestämien toimijoille ja maanomistajille suunnattujen viestinnän ja muun informaatio-ohjauksen erityisenä painopisteenä on motivoida ja kannustaa toimijoita ja maanomistajia aloittamaan hyväksytyssä kansallisessa ennallistamissuunnitelman toimeenpano siinä määritellyillä toteutuskeinoilla
<i>Luonnon monimuotoisuus on elpymisuralla</i>	
2026–2029	Metsäkeskus vahvistaa luonnon monimuotoisuuden myönteistä kehitystä toimeenpanemalla Metso-ohjelman jatkoa sekä Helmi-ohjelmaa ottaen huomioon SMK:n metsäluonnonhoitoa koskeva suunnitelma ja käytettävissä olevat luonnonhoitomomentin resurssit
2026–2029	Metsäkeskus järjestää vuosittain monikanavaista viestintää ja muuta informaatio-ohjausta ympäristötukihakemusten ja luonnonhoitohankkeiden valmistelusta metsäalan toimijoille.
<i>Hiilinieluja ja -varastoja, kiertotaloutta ja resurssitehokkuutta vahvistetaan</i>	
2026–2027	Metsäkeskus osallistuu metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin tavoitteiden edistämiseen
<i>Ilmastomuutokseen sopeudutaan ja varaudutaan</i>	
2026	Parannetaan metsätuhoihin varautumista. Kehitetään suurten äkillisten metsätuhojen hallinnan toimintamallia sekä toteutetaan valmiusharjoitus ja valmistellaan kirjanpajan valmiussuunnitelma yhdessä MMM:n, LUKEn ja toimijoiden kanssa. (HO)
2026	Valmistellaan valmiussuunnitelma metsäpalojen varalle yhteistyössä MMM:n ja SM:n kanssa.
<i>Luotettava tutkimus ja tietovarannot turvaavat luonnon kantokykyä, vahvistavat huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta sekä biotalouden arvoketjujen kehittymistä</i>	

2026-2029	Kehitetään metsä- ja luontotietoa tukemaan ennallistamisasetuksen toimeenpanoa: Metsäkeskus aloittaa KALLIO2:n pohjautuva metsä- ja luontotiedon tuotanto. Metsäkeskus kehittää luontotiedon tuotantoa. Metsäkeskus osallistuu aktiivisesti ennallistamisasetuksen tietopuutteiden kartoituksen ja seurantamenetelmien kehittämiseen.
2026–2027	GNSS-häirinnän johdosta vaihtoehtoisen inventointimenetelmän kokeiluun varaudutaan.
2026–2029	Suomen metsäkeskus parantaa metsälakikohteita koskevan luontotietoaineiston laatua ja kattavuutta.
2027–2029	Laajennetaan luontotiedon tuotantoa MMM:n linjausten mukaisesti
2026–2029	Suomen metsäkeskus osallistuu luontotyyppien tilaa ja ennallistamista ja luonnonhoidon mahdollisuuksia kuvaavien paikkatietojen tiedontuotannon kehittämiseen.

Hankkeet

Suomen metsäkeskus toteuttaa seuraavat tietotekniikan ja tietovarantojen kehittämisen hankkeet.

<i>Toteutetaan metsätalouden tulosperusteisten tukien kokeilu</i>	
2026	Metsäkeskus tukee metsänomistajia ja toimijoita tuottamalla tietoa Metka-kokeilujen ehdoista ja mahdollisuuksista sekä kokeiluihin soveltuvista kohteista. Metsäkeskus toteuttaa kokeilun toteuttamiseksi tarvittavat tietojärjestelmä ja ohjeiden ja asiakirjojen muutokset Metsäkeskus käynnistää ensimmäiset tarjouskilpailumenettelyt hankkeiden osalta.
2027	Taimikon ja nuoren metsän hoidon kokeilu käynnistyy vuoden alussa, jolloin hakemuksia voi lähettää Metsään.fi-palvelun kautta ja Metsäkeskus pystyy käsittelemään hakemukset. Muihin kokeiluihin liittyen Metsäkeskus avaa kaksi hankehakua kussakin työajassa. Metsäkeskus aloittaa kokeilun vaikutusten arvioinnin.
2028	Metsäkeskus tukee kannustejärjestelmän uudistamista mm. tuottamalla tarvittavaa tietoa ja arvioimalla kokeilun vaikutuksia
2029	Metsäkeskus tukee kannustejärjestelmän uudistamista mm. tuottamalla tarvittavaa tietoa ja arvioimalla kokeilun vaikutuksia. Metsäkeskus valmistautuu uuden kannustejärjestelmän toimeenpanoon.
<i>Uudistetaan metsälain korjuujäljenvalvonnan ja metsä- ja luonnonhoidon seurannan prosessit (HO)</i>	
2026	Metsäkeskus tukee metsälain uudistusta tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. analysoimalla vuoden 2025 maastotarkastuksen tuloksia. Uudistetaan metsälain tietojärjestelmä.
2027	Uudistetut prosessit ja niitä tukevat tietojärjestelmät käytössä
<i>Tietojärjestelmien uudistaminen tukemaan metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepakettia (HO)</i>	
2026	Metsäkeskus uudistaa metsälain ja hirvivahinkojen tietojärjestelmät sekä uudistaa harvennushakkuiden laadun arviointimenetelmän. Metsäkeskus tuottaa eri-ikäisrakenteisen metsäkasvatuksen toimenpide-ehdotukset reheville ja karuille turvamaille ja esitykset näkyvät Metsään.fi-palvelussa ja avoimessa metsätiedossa. Metsäkeskus aloittaa Metsäpinta-alan laajentamisen tukijärjestelmään liittyvin tietojärjestelmän, ohjeistuksen ja asiakirjojen toteutuksen. Metsäkeskus selvittää miten ja millaista aineistoa tulisi tuuli- ja kuivuusriskeistä tuottaa ja miten se jaettaisi maanomistajille ja toimijoille päätöksenteon tueksi. Selvitysten perusteella tehdään päätös tiedon tuottamisesta ja sen aikataulusta. Metsäkeskus jatkaa metsätuhojen havainnointia satelliitti- ja ilmakuvista. Seurannassa havaitut tiedot kuolleista puista näkyvät metsänomistajille Metsäkeskuksen Metsään.fi-palvelussa. Tieto Metka-tuhalannoitukseen soveltuvista kohteista on nähtävissä Metsään.fi-palvelussa. Metsäkeskus kertoo tuhalannoituskohdetiedosta osana asiakasviestintää 2026-2027.

2027	Uudet metsälain ja hirvivahinkojen tietojärjestelmät ja tarkastussovellukset ovat metsäkeskuksen käytössä. Metsäkeskus lisää Metsään.fi -palveluun tietoa hiilinielujen vahvistamisen mahdollisuuksista sekä viestii ja kouluttaa informaation hyödyntämisestä. Metsäkeskus varautuu uuden metsäpinta-alan laajentamis- tukitietojärjestelmän toteuttamiseen
------	---

Toiminnallisen tehokkuuden¹ sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet²

	Toteuma 2024	Arvio 2025	Tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	Alustava tavoite 2028	Alustava tavoite 2029	
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja poikkeuslupien päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, euroa/kpl	7,5	7	6,5	6,25	6,25	6,25	TAE
Vuoden aikana Metsään.fi-palvelu käyttäneiden metsänomistajien omistusosuus yksityismetsien kokonaispinta-alasta, %	32	32	35	36	36	37	TAE
METKA hyväksytyjen luonnonhoitohankkeiden määrä, kpl	40	40	45	45	50	50	TAE
METKA-rahoituslain mukaisten tnmh-hakemusten käsittelykustannukset, euroa/kpl	55	50	60	50	50	50	TAE
Päätös tnmh-hankkeista, viikkoa vireille tulosta	9,5	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5	TAE
Metsävaratiedon keruun kustannukset, euroa/ha	3,7	3,6	2,75	3,6	3,6	3,6	TAE
Metsävaratiedon keruutavoite, ha	1 990 000	2 600 000	2 040 000	1 580 000	1 580 000	1 580 000	TAE
Aktiiviset sähköisen asioinnin yritykset, kpl	342	360	360	370	370	370	TAE

¹ Tarkempia näkökulmia toiminnalliseen tehokkuuteen ovat taloudellisuus, tuottavuus, maksullisen toiminnan kannattavuus/kustannusvastaavuus sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus. Taloudellisuus on kustannusten ja tuotosten välinen suhde, joka mittaa kustannustehokkuutta. Tuottavuus on toiminnan tehokkuuden mitta, joka määritellään toiminnan tuotoksen ja sen aikaansaamiseksi käytettyjen panosten suhteena: tuotost määrä/panostmäärä = tuottavuus. Kun tuotos jaetaan kokonaiskustannuksilla, saadaan kokonaistuottavuus. Kun tuotos jaetaan työvoimapanoksen määrällä, saadaan työn tuottavuus. Maksullisen toiminnan kannattavuutta mitataan suoritteista saatujen myyntituottojen ja tuotantotekijöiden käytöstä aiheutuneiden kustannusten erotuksena (kustannusvastaavuus) ja suhteena (kustannusvastaavuusprosentti).

² Tarkempia näkökulmia tuotoksiin ja laadunhallintaan ovat suoritteet, julkishyödykkeet, palvelukyky ja laatu. Suorite on tuotantoprosessissa aikaansaatu tuotos (output). Suoritteet voivat olla esim. hallinnonalan, viraston, tulosityksikön, tulosalueen, prosessin tai toiminnon tuotoksia. Julkishyödykkeet ovat jakamattomasti koko yhteiskunnan ja sen jäsenten hyväksi tulevia etuja, joissa yhden henkilön etuun kohdistuva kulutus tai etuuden nauttiminen ei vähennä muiden mahdollisuuksia hyödyntää kyseistä etua. Julkishyödykkeitä ovat esimerkiksi puhdas luonto, terveellinen ympäristö ja yleinen turvallisuus. Palvelukyky kuvaa viraston kyvykkyyttä palvella yhteiskuntaa ja asiakkaita. Palvelukykyyn kuuluu mm. asiakastytyytyväisyys, asioiden käsittely- ja läpäisyajat sekä viraston kyky vastata asiakkaiden tarpeisiin ja tuottaa hyötyä yhteiskunnalle ja sen jäsenille. Laatu on yleisesti tuotteen tai palveluprosessin ominaisuuksien virheettömyyttä ja siihen kohdistuvien eri sidosryhmien odotusten- ja vaatimustenmukaisuutta. Laatu kuvaa esimerkiksi viraston aikaansaannosten ja sisäisten prosessien ominaisuuksia sekä erityisesti sitä, miten tuotteet ja palvelut vastaavat ominaisuuksiltaan niille lainsäädännössä ja yhteiskunnan ja asiakkaiden odotuksissa asetettuja vaatimuksia ja kriteerejä.

Metsänomistajien osaamista edistäviin toteutuksiin osallistuneet, kpl (sulkeissa Ilmaston muutos, monimuotoisuus ja vesiensuojeluaiheisiin toteutuksiin osallistuneiden osuus)	13 543	20 500 (33%)	17 000 (30 %)	18 000 (35 %)	18 000 (35 %)	18 000 (35 %)	
Toimijoiden osaamista edistäviin toteutuksiin osallistuneet, kpl (sulkeissa Ilmaston muutos, monimuotoisuus ja vesiensuojeluaiheisiin toteutuksiin osallistuneiden osuus)	7 754	6 100 (49%)	6 500 (35 %)	7000 (40 %)	7000 (40 %)	7000 (40 %)	
Ajantasaistettuja elinympäristöjä (10 § ja muut arvokkaat elinympäristöt, kpl (sisältää sisä- ja maastotarkastetut kohteet)	2 836	6 659	5 000	7 000	7 000	7 000	
Avoimen metsätiedon hyödyntäminen laajenee							
• Ladattujen aineistopakettien määrä	82 702	85 000	60 000	60 000	60 000	60 000	
• Rajapintakutsujen määrä rajapinnassa	113 575 719	110 000	60 000 000	60 000 000	60 000 000	60 000 000	
• Karttapalvelujen katselukerrat	219 211	190 000	150 000	150 000	150 000	150 000	
Helmi-ohjelman toimeenpano:							
Soiden ennallistaminen, ha/v	0	20	400	400	400	500	
Vesien palautus suojeluosille, kpl/v	0	0	4	5	5	6	
monitavoitteisten kosteikkojen perustaminen, kpl/v	5	5	4	8	12	14	
Metso-ohjelman toimeenpano:							
Y-tukien määrä, ha/v	259	3 800	4 300	2 100	2 000	1 700	
Elinympäristöjen hoito ja kunnostus (Metso) ha/v	199	15	24	40	60	80	
Kulutus (Metso) ha/v		200	250	270	290	310	
Vesiensuojelun toimenpideohjelman hankkeet, kpl/v	9	15	15	10	9	20	

Maa- ja metsätalousministeriön asettamat hallinnonalan toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet metsäkeskukselle ovat seuraavat:

- Toiminta on ennakoivaa ja vastuullista sekä toimintaprosessit ja resurssien käyttö ovat tehokkaita
- Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta on korkealaatuista ja sen tulokset välittyvät tehokkaasti päätöksenteon, elinkeinojen ja kansalaisyhteiskunnan hyödynnettäviksi.

- Digitaaliset ratkaisut ovat kustannustehokkaita, turvallisia, hyvin käytettäviä ja niissä hyödynnetään laajasti valtion yhteisiä palveluita
- Häiriötilanteisiin varaudutaan kattavalla riskien hallinnalla sekä kehittämällä jatkuvuudenhallintaa ja vahvistamalla selviytymis- ja palautumiskykyä

Näitä täsmentävät laadulliset tulostavoitteet ovat:

Kehitetään Metsäkeskuksen tiedon käsittelyn ja varastoinnin ympäristöä
Tuotetaan sovellusten kehitysohjelma 2026-2029 (digitalisaation edistäminen, järjestelmä- ja menetelmäkehitys).
Kehitetään Metsään.fi -alusta kattavaksi asiointipalveluksi
Selkeytetään ja konseptoidaan Metsäkeskuksen koulutustarjoama
Lyhennetään käsittelyaikaa ympäristötuen vireilletulosta päätöksen ajankohtaan ja valmistellaan numeerista käsittelyaikatavoitetta.

numeeriset tulostavoitteet ovat

	Toteuma 2024	Arvio 2025	Tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	Alustava tavoite 2028	Alustava tavoite 2029	
Luottamus- ja maineindeksi	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	TAE
Yritysassiakkaiden suositteluindeksi	-	39	41	42	44	45	
Metsänomistaja- asiakkaiden suositteluindeksi	-	42	43	44	45	46	
Kokonaistuottavuusindeksi*							

*ensimmäinen vertailulaskenta tehdään 2025 tilinpäätöksen valmistuttua vuosien 2024 ja 2025 välillä.

4 Voimavarojen hallinta

Maa- ja metsätalousministeriön voimavarojen hallinnan yleiset tulostavoitteet ovat

- Henkilöstö on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin
- Toimitilahallinta ja toimipaikkaverkko sekä hankintatoimi ovat tehokkaita ja tukevat kestävyyttä

Suomen metsäkeskukselle asetetaan lisäksi seuraavat tavoitteet henkilöstövoimavarojen kehittämiseen ja hallintaan muihin voimavaroihin liittyen

Laadulliset tavoitteet

Varaudutaan laskevaan valtionavun tasoon kehyskaudella 2026–2029 ja varmistetaan toiminnan fokusoinnilla talouden tasapaino
Saatetaan loppuun talous-, palkka ja henkilöstöhallinnon kokonaisuudistus ja käytäntöön vieminen
Uudistetaan SMK:n strategia yhdessä johtokunnan kanssa
Kehitetään resurssijoustavuutta ja tehtäväkiertoja työn kausi- ja projektiluonteisuuden haasteisiin vastaamiseksi
Jatketaan strategisten osaamisten määrittelyä osana ennakointityötä ja strategiaprosessia ja varmistetaan tarvittava osaaminen tavoitteisiin pääsemiseksi.

Numeeriset tavoitteet

	Toteuma n-2	Arvio n-1	Tavoite 2026	Alustava tavoite n+1	Alustava tavoite n+2	Alustava tavoite n+3	
Valtionapu, €	43 025 000	45 132 000	41 074 000	41 490 000	41 811 000	41 811 000	TAE
Tehdyt hvt:t	442	420	424	422	420	418	
Metsäkeskuksen henkilötutkimuksen Efekti-indeksi	3,67	3,7	3,7	3,8	3,9	4	TAE
Tilatehokkuus (m2/henk)	25	24	23	22	21	19	

Ministeriön erillisellä päätöksellä myönnetään Metsäkeskukselle valtionavustusta valtion 2026 talousarvion momentilta 30.40.46 (Valtionapu Suomen metsäkeskukselle) yhteensä 41 074 000 euroa.

Valtionapumomentin 30.40.46 lisäksi Metsäkeskus lisää vaikuttavuuttaan toteuttamalla muita sen strategiaa tukevia julkisin tai yksityisin varoin rahoitettuja hankkeita. Tulossopimuksen toteutus ja tavoitteiden saavuttaminen riippuvat osin tuon ulkopuolisen rahoituksen saamisesta.

TOIMINNAN RAHOITUS toimintamomentti 30.40.46 (1000 euroa)	2024 TP	2025 Arvio	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 772	6 907	8 736	4 877	3 301	2 575
TA ja LTAt / kehys	43 025	45 132	41 074	41 490	41 811	41 811
Käytettävissä oleva rahoitus	46 797	52 039	49 810	46 367	45 112	44 386
Menot	47 793	49 418	50 633	48 911	48 332	47 832
Tulot	7 903	6 115	5 700	5 845	5 795	5 745
Nettomenot	39 890	43 303	44 933	43 066	42 537	42 087
Siirtyy seuraavalle vuodelle	6 907	8 736	4 877	3 301	2 575	2 299

TULOJEN JA MENOJEN ERITTELY (1000 euroa)	2024 TP	2025 Arvio	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Henkilöstökulut	27 328	27 069	28 431	28 911	29 032	28 832
Toimitilavuokrakulut	1 596	1 490	1 500	1 500	1 500	1 500
Palvelujen ostokulut	6 748	8 192	7 859	7 000	7 000	7 000
Muut kulut	10 123	10 773	11 193	10 200	10 000	10 000
Investointimenot	1 998	1 894	1 650	1 300	800	500
Bruttomenot	47 793	49 418	50 633	48 911	48 332	47 832
Maksullisen toiminnan tuotot	725	570	600	495	495	495
Muut tuotot	7 178	5 545	5 100	5 350	5 300	5 250
Bruttotulot	7 903	6 115	5 700	5 845	5 795	5 745
Nettokäyttö-/käyttöarvo	39 890	43 303	44 933	43 066	42 537	42 087
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	3 772	6 907	8 736	4 877	3 301	2 575
TP/TA/TAE	43 025	45 132	41 074	41 490	41 811	41 811
Käytettävissä yhteensä	46 797	52 039	49 810	46 367	45 112	44 386
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	6 907	8 736	4 877	3 301	2 575	2 299

MAKSULLINEN JA YHTEISRAHOITTEINEN TOIMINTA (1000 euroa)	2024 TP	2025 Arvio	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Maksullinen toiminta						
- Julkisoikeudelliset tuotot yhteensä	725	570	600	495	495	495
- Kustannukset yhteensä (erillis ja yhteis)	846	575	600	495	495	495
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-121	-5	0	0	0	0
- Kustannusvastaavuus, %	86 %	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %
- Liiketaloudelliset tuotot yhteensä	-	-	-	-	-	-
- Kustannukset yhteensä (erillis ja yhteis)	-	-	-	-	-	-
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-	-	-	-	-	-
- Kustannusvastaavuus, %	-	-	-	-	-	-

MAKSULLINEN JA YHTEISRAHOITTEINEN TOIMINTA (1000 euroa)	2024 TP	2025 Arvio	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Yhteisrahoitteinen toiminta						
- Tuotot yhteensä, josta	6 011	5 096	4 700	5 000	5 000	5 000
- muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	2 402	1 900	250	100	100	100
- EU:lta saatava rahoitus	2 802	2 706	4 150	4 600	4 600	4 600
- muu valtiontalouden ulkop. rahoitus	807	490	300	300	300	300
- Kokonaiskustannukset	5 623	5 636	5 200	5 500	5 500	5 500
- Tuotot - kustannukset (=oma rahoitus)	388	-540	-500	-500	-500	-500
- Kustannusvastaavuus, %	107 %	90 %	90 %	91 %	91 %	91 %

Suomen metsäkeskuksen talousarvio 2026, hyväksytty johtokunnassa 6.11.2025:

SMK Yhteensä	Budjetti 2026	Budjetti 2025	Toteuma 2024
<i>Valtionapu toimintamenoihin</i>	<i>44 800 000</i>	<i>44 508 261</i>	<i>39 890 584</i>
<i>Muut valtionavut</i>	<i>4 695 000</i>	<i>4 905 000</i>	<i>5 788 736</i>
<i>Muut tuotot</i>	<i>1 074 000</i>	<i>1 079 000</i>	<i>1 820 413</i>
TUOTOT YHTEENSÄ	50 569 000	50 492 261	47 499 733
<i>Ostetut materiaalit ja palvelut</i>	<i>7 859 000</i>	<i>8 412 800</i>	<i>6 746 923</i>
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>28 432 000</i>	<i>27 424 960</i>	<i>27 327 713</i>
<i>Poistot</i>	<i>1 652 000</i>	<i>1 997 467</i>	<i>1 998 280</i>
<i>Muut kulut</i>	<i>12 693 000</i>	<i>12 697 034</i>	<i>11 720 055</i>
KULUT YHTEENSÄ	50 636 000	50 532 261	47 792 971
Rahoitustuotot ja -kulut	30 000	40 000	294 176
TILIKAUDEN TULOS	-37 000	0	938
INVESTOINNIT	179 000	491 500	1 419 500

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Suomen metsäkeskus toimittaa ministeriölle vuoden 2026 tulostavoitteiden toteutumista koskevan väliraportin 31.8.2026 mennessä. Merkittävien poikkeamien osalta Metsäkeskuksen tulee olla yhteydessä ministeriöön mahdollisimman pikaisesti. Tulostavoitteiden lopullinen toteuma raportoidaan osana tilinpäätöstä.

Tulostavoitteiden toteuman arvioinnissa käytetään arvosana-asteikkoa: 1 = Tavoitteesta on luovuttu, 2 = Tavoite ei ole toteutunut, 3 = Tavoite on toteutunut osittain, 4 = Tavoite on saavutettu, 5 = Tavoite on ylitetty. Asteikko on Valtiokonttorin suosituksen mukainen.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus toimitetaan ministeriöön 30.4.2027 mennessä täydennettynä mahdollisilla tulosohjauksessa mainituilla lisätiedoilla.

Helsingissä 21. päivänä tammikuuta 2026



Kansliapäällikkö Pekka Pesonen
Maa- ja metsätalousministeriön puolesta



Johtaja Ari Eini
Suomen metsäkeskuksen puolesta

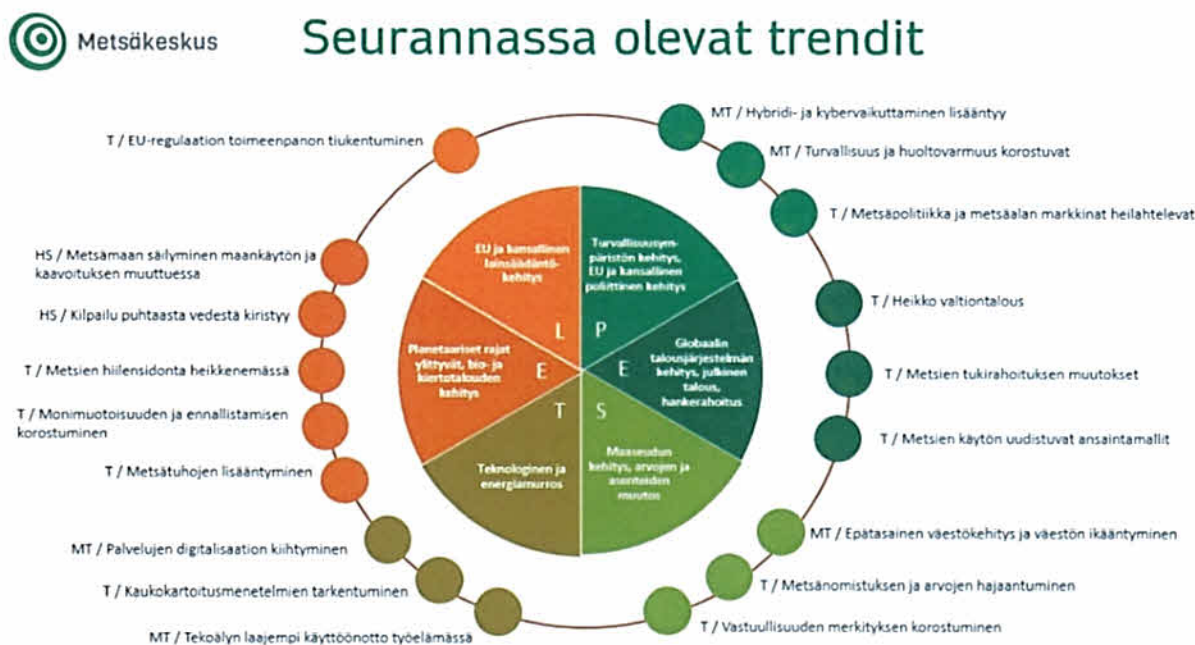
6 Liitteet

Liite 1: Toimintaympäristön muutosten ja ilmiöiden analyysi

Suomen Metsäkeskuksen seuraamat toimintaympäristön laajemmat muutosvoimat perustuvat Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 2024 muutostekijäanalyysiin sekä Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon vuonna 2025 julkaistuun ensimmäiseen osaan skenaarioineen ja ne noudattelevat Maa- ja metsätalousministeriön priorisoimia muutosvoimia. Muutosvoimia käsitellään PESTEL-kehiksen mukaisesti seuraavasti:

- Poliittiset / Turvallisuusympäristön kehitys, EU- ja kansallinen poliittinen kehitys
- Ekonomiset / Globaali talousjärjestelmän kehitys, julkinen talous, hankerahoitus
- Sosiaaliset / Maaseudun kehitys, arvojen ja asenteiden muutos
- Teknologiset / Teknologinen ja energiamurros
- Ekologiset / Planetaaristen rajojen ylittyminen, bio- ja kiertotalouden kehitys
- Laillisuus / EU- ja kansallinen lainsäädäntökehitys

Muutosvoimiin pohjautuvat tarkemmassa seurannassa olevat Suomen metsäkeskuksen toimintaan vaikuttavat trendit on visualisoitu kuvassa 1, ja niitä tarkastellaan seuraavaksi muutosvoima kerrallaan.



Kuva 1. Metsäkeskuksen seurannassa olevat trendit, vuoden 2025 lokakuun tilanne. (MT = megatrendi. T = trendi. HS = heikko signaali.)

Poliittiset muutosvoimat: Turvallisuusympäristön kehitys, EU- ja kansallinen poliittinen kehitys

Metsäkeskuksen toimintaan vaikuttavia poliittisia muutostekijöitä on tunnistettu yleisellä tasolla kolme: Hybrid- ja kybervaikuttaminen lisääntyy, turvallisuus ja huoltovarmuus korostuvat sekä metsäpolitiikan ja metsäalan markkinoiden nopeat muutokset. Näissä kaikissa on taustalla kansainvälinen turvallisuuden heikkeneminen, mikä saa poliittisessa keskustelussa tällä hetkellä enemmän huomiota kuin vaikkapa ilmasto- ja monimuotoisuushaasteet.

Turvallisuusympäristöön liittyen Metsäkeskuksenkin toimintaan vaikuttavat ympäristön epävakaas ja monialainen hybridivaikuttaminen. Edelleen esimerkiksi GNSS-häirinnän lisääntyminen vaikeuttaa, ja osittain tekee mahdottomaksi, kaukokartoitusmenetelmiä hyödyntävän metsätiedon keräämisen. Vastaavan tyyppisten ilmiöiden ennakoita yleistyvän entisestään lähivuosien aikana. Avoimesti saatavilla olevaan metsä- ja luontotietoon vaikuttavat yhtä aikaa sekä paine tiedon entistä avoimempaan julkaisemiseen, että tarve suojata kriittiseen infrastruktuuriin liittyvää informaatiota. Kansallisella tasolla huoltovarmuuden korostuminen on poliittinen ilmiö, joka vaikuttaa oleellisesti myös Metsäkeskuksen toimintaan, ja näkyy mm. tarpeena teiden kunnossapitoon sekä energia- ja teollisuuspuun saatavuudesta huolehtimiseen.

Vuoden 2026 aikana erityisesti huomioitavaa on valtion aluehallintouudistuksen toimeenpano. Lupa- ja valvontavirasto sekä elinvoimakeskukset aloittavat toimintansa vuoden alussa. Näillä uusilla rakenteilla on vaikutuksia muun muassa Metsäkeskuksen kumppanuusverkostoihin ja niissä tehtävään työhön. Lisäksi vuoden 2026 aikana valtiovarainministeriön johdolla aloitettava valtionhallinnon virastorakenteiden uudistamisen selvitys tulee vaikuttamaan myös Metsäkeskuksen rooliin osana valtionhallintoa.

Pidemmällä aikajänteellä silmällä pidettäviä ovat EU:n metsäpolitiikkaan liittyvien ajureiden kehitys sekä näiden vaikutus metsäpolitiikan tulevaisuuden suuntiin. Huomioitava on vahvasti puolustukseen ja turvallisuuteen keskittyvä nykypolitiikka, joka vienee metsäpolitiikalta ja esimerkiksi ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistämistä pelitilaa.

Taloudelliset muutosvoimat: Globaali talousjärjestelmän kehitys, julkinen talous, hankerahoitus

Taloudellisessa, eli ekonomisessa, toimintaympäristössä on tunnistettu kolme suoraan Metsäkeskuksen toimintaan vaikuttavaa tekijää: heikko valtiontalous, metsien tukirahoituksen muutokset sekä metsienkäytön uudistuvat ansaintamallit. Julkisen talouden käynnissä oleva kriisi koskettaa pienentyvien valtionapujen kautta Metsäkeskusta hyvin konkreettisesti tavalla vaikeuttaen esimerkiksi metsäalan elinkeinojen kehittämistä. Säästöillä on myös suorat vaikutukset Metsäkeskuksen sisäiseen toiminnankehittämiseen, joka täytyy yhteensovittaa niukkeneviin resursseihin. Tarpeet ja tavoitteet esimerkiksi metsä- ja luontotiedon keräämiselle, analyysille ja jakamiselle ovat vaikeasti yhteensovitettavissa niukkenevaan taloudelliseen resurssiin. Säästöt vaikeuttavat myös muiden kuin Metsäkeskuksen toimintamahdollisuuksiin, vähentäen esimerkiksi Syken ja Luken tiedontuotannon mahdollisuuksia. Valtion talouden tila vaikuttaa myös koko metsätalouden tukijärjestelmän tulevaisuuden suuntiin ja elinkelpoisuuteen.

Globaali taantuma, velkaantuminen ja hidas taloudellinen kehitys vaikuttavat lisäksi ulkomaisten vihreän kasvun investointien hidastumisena. Tällä on väistämättä vaikutuksia myös suomalaisiin biotalouden elinkeinoihin, mukaan lukien metsienkäytön uudistuvat ansaintamallit kuten luonnonarvokauppa, ekologiset kompensaatiot tai tulosperusteiset metsätalouden tuet. Samaan aikaan ilmastopoliittisten tavoitteiden mukaisesti ja ennallistamisasetuksen toimeenpanoon varautumiseksi pitäisi nopealla aikataululla kyetä merkittävästi edistämään luontoarvokaupan käytännön toteutusta. Metsien hoitoon, monimuotoisuuden kasvattamiseen ja ilmastoriskeihin varautumiseen käytettävissä olevien tukirahojen pieneminen heijastuu niin ikään suoraan Metsäkeskuksen toimintamahdollisuuksiin. Myös hankerahoituksen voidaan ennakoida pienenevän, ja kilpailun rahoituksen kovenevan. Tämä vaikeuttaa mm. alueellista metsäelinkeinojen ja monimuotoisuuden kehittämisen toteuttamista ja tukemista.

Puun markkinahinnan jatkunut lasku näkyy jo vuoden 2025 lopussa yritysten tulosvaroitusuutisina, ja se voi edetessään aiheuttaa esimerkiksi uusia tuotantolaitosten lakkauttamisia. Seurattavaksi jää, onko kyseessä tilapäinen markkinahäiriö, vai pysyvämmäksi asettuva talouden trendi.

Sosiaaliset muutosvoimat: Maaseudun kehitys, arvojen ja asenteiden muutos

Sosiaalisten muutostekijöiden osalta on tunnistettavissa niin ikään kolme laajempaa kokonaisuutta: epätasainen väestökehitys ja väestön ikääntyminen, metsän omistuksen ja arvojen muutos sekä vastuullisuuden merkityksen korostuminen. Kaupungistuminen ja väestön keskittyminen tulee jatkumaan, ja jo tälläkin hetkellä alueellisesti epätasainen väestökehitys kiihtyy. Erityisen ongelmallista kehitys on itäisessä Suomessa, missä maaseutu autioituu ja sen elinkeinorakenne kuihtuu. Monin paikoin maaseudulla kesä- tai loma-aikojen ja vakituisten asutuksen määrät vaihtelevat runsaasti vuodenajan mukaan. Kiinteistöjen vakuusarvot ovat haja-alueilla romahtaneet, mikä edelleen vaikeuttaa alueiden asuttuna pitämistä. Aluetalouden ja alueiden epätasainen kehittyminen on uhka niin puukuljetuksille kuin metsien aktiiviselle käytölle ja hoidolle.

Uudet ikäluokat pienenevät samalla kun olemassa oleva väestö ikääntyy. Molemmat edellä esitetyt ilmiöt vaikuttavat luonnollisesti myös metsäalan työvoiman saatavuuteen, nyt ja tulevaisuudessa. Samaan aikaan arvot ja asenteet metsiä ja metsien hyödyntämistä kohtaan ovat muutoksessa ihmisten metsä- sekä luontosuhteiden kanssa. Metsänomistajien osaaminen ja kiinnostus metsien talouskäyttöön vaihtelevat, ja niiden ohella kiinnostus metsien suojeluun voi nousta. Toisaalta ulkomainen ja muu sijoittamiseen perustuva metsien omistus voi yksipuolistaa metsänomistajien profiilia sekä tavoitteita. Ihmisten luottamus mm. erilaisia asiantuntija- ja tutkimusorganisaatiota kohtaan on myös murroksessa ja osin rapautumassa.

Vastuullisen luonnon- ja metsähoidon vaatimukset kasvavat, mikä tulee näkymään myös Metsäkeskuksen toiminnassa. Metsäkeskuksella on asiantuntijaorganisaationa merkittävä rooli mm. metsänomistajien, metsäyritysten ja -yhdistysten sekä muiden sidosryhmien vastuullisuustiedon sekä -osaamisen kartuttamisessa. Arvojen ja asenteiden muutos saa aikaan myös uudenlaisia sosiaalisia liikkeitä. Yhtenä esimerkkinä on

Suomessakin jo useita vuosia toiminut Elokapina. Spontaanin vapaaehtoisuuden kautta syntyvien sosiaalisten liikkeiden määrän voidaan ilmastomuutoksen ja monimuotoisuuden heikkenemisen edetessä ennakoida kasvavan. Toisaalta kiihtyvä aseellinen varustautuminen ja epävakaa turvallisuusympäristö vaikeuttavat erityisesti ekologiseen vastuullisuuteen liittyvien teemojen esillä pysymistä. Samalla ne edesauttavat niin sanottujen kovempien arvojen vahvistumista yhteiskunnallisesti, jättäen alleen esimerkiksi monimuotoisuuden ja luontoarvojen teemoja.

Teknologiset muutosvoimat: Teknologinen ja energiamurros

Teknologinen kehitys määrittää monin tavoin Suomen metsäkeskuksen keskeisimpiä toimintoja, kuten metsälakien toimeenpanoa sekä metsä- ja luontotiedon tuotantoa, hyödyntämistä ja jakelua. Teknologiseen kehitykseen liittyen Metsäkeskuksessa on tunnistettu erityisesti seuraavat kolme kokonaisuutta: palvelujen digitalisaation kiihtyminen, tekoälyn laajempi käyttöönnotto työelämässä sekä kaukokartoitusmenetelmien tarkentuminen.

Metsänkayttöilmoituksista, tukihakemuksista ja niihin liittyvistä viranomaispäätöksistä suurin osa hoidetaan digitaalisten alustojen (esim. Metsään.fi) ja automaattisen päätöksenteon kautta. Myös suurin osa Metsäkeskuksen asiakaskohtaisista tapahtuu digitaalisessa käyttöliittymässä. Metsä- ja luontotiedon kerääminen, jalostaminen, jakelu sekä käyttö tapahtuvat niin ikään pääsääntöisesti digitaalisten sovellusten ja erilaisten rajapintapalveluiden kautta. Digitaalisessa ympäristössä korostuvat tiedon turvallisuusulottuvuudet sekä kyber- ja hybridivaikuttamisen uhat.

Kaukokartoitusmenetelmien kehittyminen vähentää edelleen tarvetta maastossa tapahtuvalle työskentelylle, mutta toisaalta altistaa metsätiedon keräämisen suoralle hybridivaikuttamiselle, kuten on nähty jatkuvan GNSS-häirinnän estäessä kaukokartoituksen toteuttamista Kaakkois-Suomessa. Kehittämistyötä tehdään mm. ilman satelliittipaikannusta toimivan kartoituksen osalta. Työn alla olevien kaukokartoitusmenetelmien kehittyminen mahdollistaa aiempaa tarkemman informaation tuottamisen esimerkiksi monimuotoisuudelle tärkeitä lahopuista ja suurista puuyksilöistä. Samaan aikaan on myös ennakoitavissa, että entisestään tarkentuva tieto lisää merkittävästi datan määrää ja sen käsittelyn ja hyödyntämisen kustannuksia.

Tekoälyn laajemmalla käyttöönnotolla, esimerkiksi metsä- ja luontotiedon keräämisen sekä käsittelyn tukena, voidaan tulevaisuudessa saavuttaa merkittäviä parannuksia niin datan laatuun kuin myös nopeutta, tarkkuutta tai kustannustehokkuutta laajojen datamassojen hyödyntämiseen. Toistaiseksi tekoälyn hyödyntäminen on kuitenkin edelleen marginaalisessa roolissa, mutta Metsäkeskus seuraa aktiivisesti sen kehittymistä ja integroi soveltuvien osien tekoälysovelluksia niin toimistoympäristöön kuin datan tuottamiseen ja käsittelyyn. Tekoälyn kehityksessä on huomioitava myös asiakkaiden tekoälyn käyttö; tekoälyn hyödyntäminen tiedonhaun välineen nykyistä laajemmin asettaa paineita esimerkiksi verkkosivujen ajan tasaiselle ylläpidolle.

Ekologiset muutosvoimat: Planetaaristen rajojen ylittyminen, bio- ja kiertotalouden kehitys

Planetaaristen rajojen ylittyminen näkyy erityisesti monimuotoisuuden heikkenemisen sekä ilmastomuutoksen kiihtymisenä. Vaikka ilmiöt ovat globaaleja, vaikuttavat ne EU:n ja kansalliseen päätöksentekoon ja sitä kautta myös Metsäkeskuksen päivittäiseen toimintaan. Tähän liittyen on tunnistettu viisi olennaista trendiä, joiden kehittymistä tulee seurata: metsätuhojen lisääntyminen, monimuotoisuuden ja ennallistamisen korostuminen, metsien hiilensidonnallisuuden heikkeneminen, kiristyvä kilpailu puhtaasta vedestä sekä metsämaan säilyminen maankäytön ja kaavoituksen muuttuessa. Metsäkeskuksen ennakkointityössä vuoden 2026 aikana tullaan kiinnittämään erityishuomiota ennallistamisen ja luonnonhoidon sekä ilmastomuutoksen ja metsänhoidon teemoihin.

Metsätuhojen lisääntyminen on erittäin konkreettinen, jo selkeästi nähtävillä oleva metsien tilaa heikentävä kehityskulku. Metsätuhojen ennakkointi, niihin varautuminen ja niistä toipuminen ovat olennaisia metsien kestävän kasvun ja käytön sekä hiilinielujen ja -varastojen kannalta. Tuhoriskeillä on merkitystä esimerkiksi metsänhoidon suosituksiin, metsänkayttöpäätöksiin sekä metsä- ja luontotiedon sisältötarpeisiin. Metsien ja luonnon monimuotoisuus tulee yhä enenevässä määrin yhteensovittaa metsien talouskäytön kanssa. Kestävyyssvaateet ja vastuullisuus metsien käytössä, ja esimerkiksi metsätalouden yritysten toiminnassa, kasvavat koko ajan. Tämä tulee vaatimaan metsänomistajilta ja metsäalan yrityksiltä ja yhdistyksiltä tulevaisuudessa uudenlaista osaamista, jonka rakentamisessa Metsäkeskuksella on merkittävä rooli. Samaan aikaan kun metsien kysyntä erilaisissa biotuoteratkaisuissa ja metsien käytön uusissa liiketoimintamalleissa kasvaa, voi se synnyttää ristiriitoja tavoitteelle lisätä metsien hiilinielua.

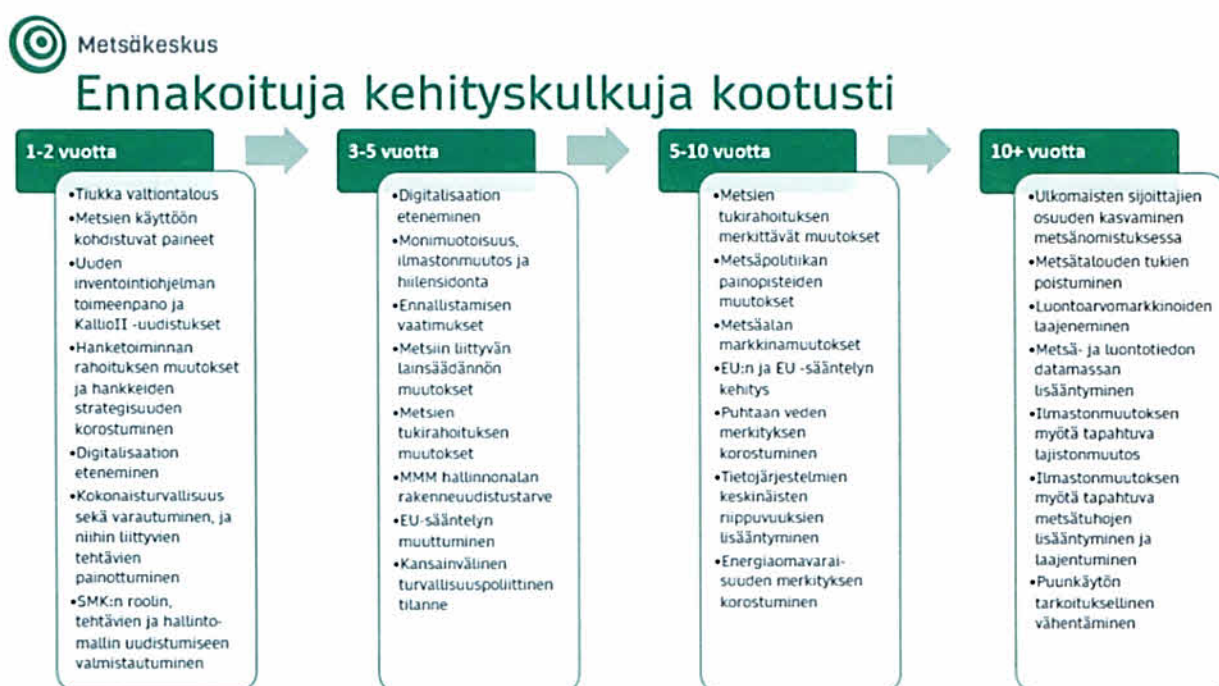
Muutaman kymmenen vuoden perspektiivillä merkittäväksi myös metsätaloutta muokkaavaksi tekijäksi nousee (puhtaan) veden saatavuus ja riittävyys. Tämä näkyy toistaiseksi melko vähän metsätoimialan keskusteluissa ja

metsäpolitiikassa Suomessa. Ennallistamisessa ja luonnonhoidossa veden ja vesistöjen laadun parantaminen on jo noussut yhdeksi selkeimmistä tavoitteista myös Suomessa.

Lainsäädännölliset muutosvoimat: EU- ja kansallinen lainsäädäntökehitys

EU-sääntelyn merkitys metsien käytössä, sekä siitä suoraan Metsäkeskuksen toiminnassa, on erittäin merkittävässä roolissa. Maankäyttöön, ennallistamiseen sekä metsäkatoon liittyvät asetukset ovat ilmeisimmät lainsäädäntöön vaikuttavat tekijät, jotka suoraan määrittävät myös Metsäkeskuksen toimintaa. Samoin metsien monitorointiin liittyvä säädösvalmistelu tulee vaikuttamaan mm. metsien kaukokartoitustiedon keräämiseen tulevaisuudessa. Näiden ohella kansallisella tasolla toimintaan tulevat vaikuttamaan metsien suojelun ja talouskäytön välinen suhde sekä erilaiset säädösten toimeenpanon, valvonnan ja seurannan kehittymisen vaateet.

Kuvassa 2 on vielä esitetty kootusti seurannassa olevien trendien ennakoituja kehityskulkuja eri aikaväleillä.



Kuva 2. Trendeistä johdettuja ennakoituja kehityskulkuja jaksotettuna eri aikaväleille. Tilanne 06/2025.

Päivittyvä tilannekuva

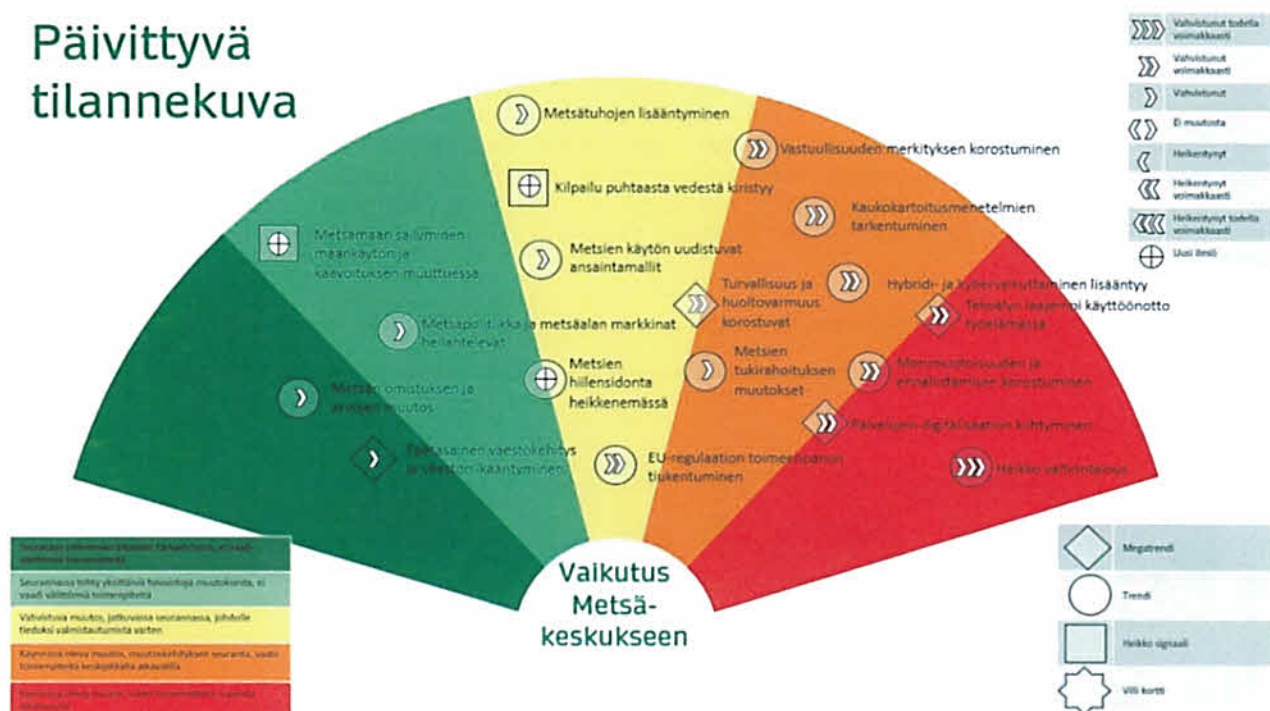
Kuvassa 3 on tarkennettu yleisten muutostekijöiden vaikutuksia Metsäkeskuksen toimintaan nostamalla esiin kuinka pikaisia toimenpiteitä ne edellyttävät organisaation päivittäisen toiminnan näkökulmasta.

Osa trendeistä on sellaisia, joiden kehittymistä voidaan rauhassa seurata (kuvassa erisävyisellä vihreällä pohjalla, esimerkiksi metsän omistuksen arvojen ja asenteiden muutos sekä metsien käytön uudistuvat ansaintamallit). Toisessa ääripäässä taas ovat muutokset, jotka edellyttävät välittömiä toimenpiteitä. Tällaisia ovat kuvassa punaisella pohjalla esitetyt heikko valtiontalous, palvelujen digitalisaation kiihtyminen, monimuotoisuuden ja ennallistamisen korostuminen sekä tekoälyn laajentuva käyttöönotto. Kuvassa oranssilla pohjalla oleva hybridi- ja kybervaikeuttamisen esiintyminen on esimerkki ilmiöstä, jossa toimintaympäristössä tapahtuu nopeita muutoksia. Keväällä 2025 arvioiden se ei vielä edellyttänyt välittömiä toimenpiteitä, mutta syksyyn 2025 mennessä tilanne on edelleen heikentynyt mm. GNSS-häirinnän osalta.

Muita esimerkkejä nopeasti muuttuvista ilmiöistä ovat esimerkiksi metsätuhojen lisääntyminen sekä kilpailu puhtaasta vedestä. Metsätuhoissa muutokset saattavat erilaisia ilmastonmuutokseen liittyvien asioiden takia olla hyvinkin nopeita. Tämän vuoksi Kansallinen metsätuhoihin varautumissuunnitelma on olennaisessa roolissa muun muassa metsänhoidollisten toimenpiteiden suunnittelun osalta. Puhdas vesi, tai ylipäättään veden riittävyys, on osin sidoksissa ilmastonmuutokseen, osin esimerkiksi maaperän saastumiseen. Metsätalouden näkökulmasta veden riittävyys, kuivuusjaksot tai toisaalta tulvat vaikuttavat suoraan metsien kasvuun ja kehitykseen – ja ovat osaltaan edelleen yhteydessä esimerkiksi metsätuhojen lisääntymiseen. Monet

seurannassa olevat trendit ovatkin olennaisella tavalla yhteen kietoutuneita, ja niiden yhteisvaikutuksia tulevaisuuden metsille on erittäin vaikea ennakoita.

Päivittyvä tilannekuva



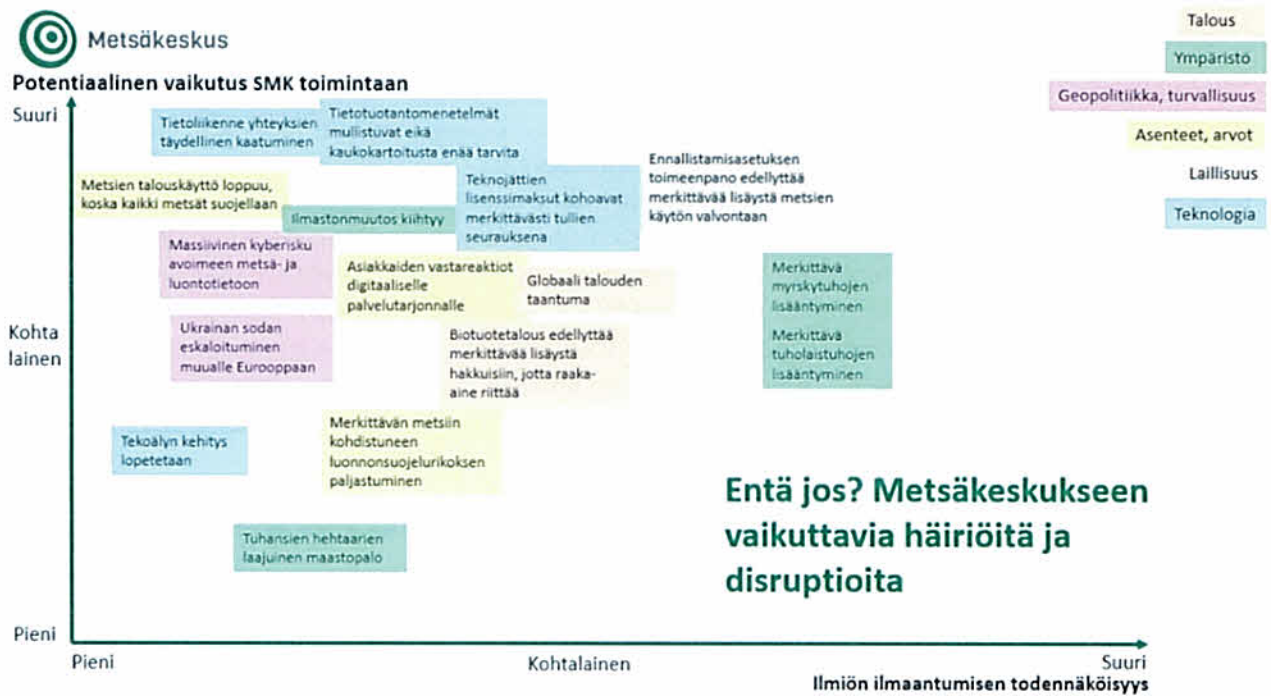
Kuva 3. Päivittyvä tilannekuva seurannassa olevien trendien vaikutuksesta ja vaadittavien toimenpiteiden kiireellisyydestä. Tilanne 10/2025.

Entä jos? Metsäkeskukseen vaikuttavia häiriöitä ja murroksia

Kuvassa neljä on nostettu esiin trendejä odottamattomampia kehityskulkuja ja murroksia, joiden ilmaantumisen todennäköisyys on pieni, mutta joilla voi toteutuessaan olla merkittäviä vaikutuksia Metsäkeskuksen toimintaan. Näitä ilmiöitä tunnistettiin muun muassa yhteisessä työpajassa keväällä 2025 yhdessä kaikkien Metsäkeskuksen esihenkilöiden kesken. Ilmiöt on hyvä tiedostaa osana toiminnan ja talouden suunnittelua, mutta niitä usein on vaikeaa suoraan ennaltaehkäistä, tai varautua niiden vaikutuksiin. Ilmiöiden tunnistaminen saattaa kuitenkin esimerkiksi paljastaa heikkouksia nykyisissä toimintamalleissa, joiden kehittämiseen on tarkoituksenmukaista suunnata resursseja, vaikkei niillä pystyttäkään kokonaan ehkäisemään vaikutuksia.

Erityisesti teknologiaan liittyen voidaan tunnistaa mahdollisia murroksia, jotka toteutuessaan vaikuttavat merkittävästi Metsäkeskuksen toimintaan. Mikäli tietotuotantomenetelmät mullistuvat esimerkiksi tekoälyn ja robotiikan käytön myötä, saattavat perinteisemmät kaukokartoitusmenetelmät (ml. maastotyö) tulla tarpeettomiksi. Tämä tarkoittaisi suurta muutosta työtekemisen tapoihin ja mahdollisesti myös tiedon tuotannossa tarvittavien työpaikkojen määrään. Teknojäätien lisenssimaksut saattavat kasvaa suurestikin käynnissä olevien tullisotien seurauksena, ja tällä puolestaan voi olla erittäin laajoja taloudellisia vaikutuksia Metsäkeskukselle, jossa suuri osa työstä on hyvin tietojärjestelmäriippuvaista. Samoin on selvää, että tietoliikenneyhteyksien tai -järjestelmien kaatuminen, varsinkin pitkäaikaisesti, rampauttaa nopeasti kaiken työn tekemisen.

Mikäli esimerkiksi äärimmäisen tiukkojen ennallistamisvaatimusten ja suojelun vuoksi metsien talouskäyttö loppuisi tai dramaattisesti vähenisi, olisi Metsäkeskuksen toiminnassa edessä suuria muutoksia. Toisaalta, jos biotuotetointiala kasvaisi ennakoimattoman suureksi edellyttäen merkittävää lisäystä metsien hakkuuseen, tämäkin näkyisi huomioitavalla tavalla Metsäkeskuksen toiminnassa. Massiivinen kyberisku metsä- ja luontotietoon puolestaan keskeyttäisi suuren osa Metsäkeskuksen toiminnasta, ja sillä olisi laajat heijastevaikutukset koko metsäalalla.



Kuva 3. Entä jos näin tapahtuukin? Murrosten ja odottamattomien häiriöiden vaikutuksia Metsäkeskuksen toimintaan.

Liite 2 Kansainvälinen toiminta
Kansainvälinen yhteistyö

Metsäkeskuksella on rajoitetusti kansainvälisiä tehtäviä. Metsäkeskuksen rooli kansainvälisessä yhteistyössä on pääsääntöisesti olla bench markkauksen kohde liittyen metsävaratiedon keräämiseen ja kaukokartoitusperusteiseen lainvalvontaan. Suomen mallista lakien ja edistämisen toimeenpanosta ollaan hyvin kiinnostuneita maailmalla. Metsäkeskuksen ratkaisut ovat myös suomalaisten korkean osaamisen vientiyritysten referenssi ja näille yrityksille on tärkeää, että ratkaisuja esitellään. Lähtökohta on, että yhteistyön kustannukset katetaan hankerahoituksella. Näin on ollut aiemmin mm liittyen Kanadaan ja Japaniin. Tällä hetkellä yhteistyötä tehdään konkreettisesti Ukrainan ja Romanian suuntaan. Lisäksi SMK osallistuu tarvittaessa EU tason verkostoihin (esim. Euroopan metsäneuvonnan verkosto FOREXT) sekä Ruotsi-Suomi kahdenväliseen yhteistyöhön (SMK-Skogsstyrelsen)

Liite 3 Tulostavoitteiden tunnuslukujen kuvaukset

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	
Mittari	Mittarin kuvaus
Vuoden aikana metsään.fi-palvelua käyttäneiden metsänomistajien omistusosuus yksityismetsien kokonaispinta-alasta, % (TAE)	Kalenterivuoden aikana palveluun kirjautuneiden metsänomistajien metsämaskin mukaista kokonaispinta-ala suhteessa yksityismaiden kokonaispinta-alaan. Yksityismetsien kokonaispinta-ala pidetään 13,7 miljoonaa hehtaaria. Metsään.fi palveluun kirjautuneiden metsänomistajien metsämaskin mukainen kokonaispinta-ala laskenta tehdään siten, että katsotaan ensin, että osuuko metsänomistajan yksikään kirjautuminen tarkasteluvuodelle. Jos osuu, niin kaikki metsänomistajan kiinteistöt lasketaan mukaan pinta-alaan riippumatta omistusosuusprosentista. Omistusosuusprosentti huomioidaan siten, että kiinteistön metsämaskin mukainen pinta-ala lasketaan vain kertaalleen kokonaissummaan.
Aktiiviset sähköisen asioinnin yritykset, kpl (TAE)	Niiden metsätalouden toimenpiteitä ja luonnonhoitoa koskevia hakemuksia ja ilmoituksia aktiivisesti tekevien yritysten määrä, joilta Metsäkeskus on vastaanottanut tukihakemuksia ja metsäkäyttöilmoituksia Metsään.fissä ja rajapintojen kautta kalenterivuoden aikana.
METKA, hyväksytyjen luonnonhoitohankkeiden määrä, kpl	Kalenterivuoden aikana hyväksytyjen Metka-luonnonhoitohankkeiden lukumäärä.
Yritysassiakkaiden suositteluindeksi, NPS	NPS lasketaan neljän toimijoille suunnatun kyselyn keskiarvona: koulutukset, avoin metsä- ja luontotieto, asiakastuki ja metsään.fi -asiointi.
Metsänomistaja-asiakkaiden suositteluindeksi, NPS	NPS lasketaan neljän metsänomistajille suunnatun kyselyn keskiarvona: koulutukset, avoin metsä- ja luontotieto, asiakastuki ja metsään.fi -asiointi.
Luottamus ja maine -indeksi (1-5), (TAE)	Vuosittain tehtävän Reputation and trust analytics Oy:n Luottamus ja maine -tutkimuksen yleisindeksi suuren yleisön antamasta arviosta.
Avoimen metsätiedon hyödyntäminen (TAE):	
1. ladattujen aineistopakettien määrä, GiB	Metsäkeskuksen avoimen metsä- ja luontotiedon sovelluksen (Juuri) lataustilastosta otetaan tiedostonlataukset toivotulta ajanjaksolta ja summataan niiden latausten tiedostonkoko yhteen.
2. WMS-kutsujen määrä rajapinnassa, kpl	Metsäkeskuksen avoimen metsä- ja luontotiedon sovelluksen (Juuri) paikkatietorajapintojen käyttötilastosta otetaan WMS-rajapinnan kutsut toivotulta ajanjaksolta ja summataan niiden kutsujen kappalemäärä yhteen.
3. karttapalvelujen katselukerrat, kpl	Metsäkeskuksen karttapalvelujen tuottamiseen käytetyn ArcGIS Online -sovelluksen katselukertojen tilastosta summataan yhteen toivotun ajanjakson katselukerrat valittujen karttapalveluiden osalta. Valitut karttapalvelut ovat seuraavat: Metsäkäyttöilmoitukset, Erityisen tärkeät elinympäristökuviot, Hila-aineistot, Nuoren metsän hoito, Latvusmalli, Ympäristötuki, Terveyslannoitus, Hirvieläinvahinkokorvaukset, Kaukokartoituskoalat, Metsätien tekeminen, Suometsän hoito, Luonnonhoito ja Viljelyhankkeet.
Ajantasaistettuja 10 § kohteita kpl (sisältää myös maastotarkastetut kohteet)	Kalenterivuoden aikana sisätyönä ja/tai maastossa varmennettujen ja päivitettyjen elinympäristökohteiden määrä. Päivitystyö sisältää uudet kohteet, olemassa olevien tietojen päivitykset ja virheellisten kohteiden poistamiset.
Helmi-ohjelman toimeenpano:	
soiden ennallistaminen, ha/v	Kalenterivuoden aikana toteutuneiden soiden ennallistamiskohteiden pinta-ala.
vesienpalautus suojelusoille, kpl/v	Kalenterivuoden aikana toteutuneiden vesienpalautus suojelusoille-hankkeiden kappalemäärä.
lintukosteikkojen perustaminen ja kunnostus, kpl/v	Kalenterivuoden aikana toteutettujen lintukosteikkojen perustamisten ja kunnostusten kappalemäärä.
Metso-ohjelman toimeenpano:	
Y-tukien määrä, ha/v	Kalenterivuoden aikana valmistuneiden ympäristötukihakemusten kokonaispinta-ala.
elin ympäristöjen hoito ja kunnostus (Metso) ha/v	Kalenterivuoden aikana toteutettujen elinympäristöjen hoito- ja kunnostushankkeiden kokonaispinta-ala.
Kulutus (Metso) ha/v	Kalenterivuoden aikana toteutettujen kulotusten kokonaispinta-ala.
vesiensuojelun toimenpideohjelman hankkeet, kpl/v	Kalenterivuoden aikana toteutettujen vesiensuojeluhankkeiden kappalemäärä.

Toiminnan tuloksellisuus	
Mittari	
Metsänomistajien osaamista edistäviin toteutuksiin osallistuneet, kpl (Ilmaston muutos, monimuotoisuus, vesiensuojelu aiheutta käsittelevien %)	Kalenterivuoden aikana Metsäkeskuksen osaamista edistäviin tapahtumiin osallistuneiden metsänomistajien määrä, huomioiden järjestetyt koulutustapahtumat, tarjolla olevat verkkokoulutukset sekä Metsäkeskuksen asiantuntijaesiintymiset muiden järjestämissä tilaisuuksissa. Sulkeissa esitetään lisäksi kuinka suuri %-osuus tästä kokonaismäärästä on osallistunut ilmastonmuutosta, monimuotoisuutta tai vesiensuojelua käsittelevään osaamisen edistämiseen.
Toimijoiden osaamista edistäviin toteutuksiin osallistuneet, kpl (Ilmaston muutos, monimuotoisuus, vesiensuojelu aiheutta käsittelevien %)	Kalenterivuoden aikana Metsäkeskuksen osaamista edistäviin tapahtumiin osallistuneiden metsäammattilaisten määrä, huomioiden järjestetyt koulutustapahtumat, tarjolla olevat verkkokoulutukset sekä Metsäkeskuksen asiantuntijaesiintymiset muiden järjestämissä tilaisuuksissa. Sulkeissa esitetään lisäksi kuinka suuri %-osuus tästä kokonaismäärästä on osallistunut ilmastonmuutosta, monimuotoisuutta tai vesiensuojelua käsittelevään osaamisen edistämiseen.
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja poikkeuslupien päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, euroa/kpl, (TAE)	kalenterivuoden aikana saapuneiden ilmoitusten ja poikkeuslupien keskimääräinen yksikkökustannus. Prosessin suorat kulut jaettuna ilmoitusten ja poikkeuslupien kappalemäärällä.
METKA-rahoituslain mukaisten tnmh-hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset, euroa/kpl (TAE)	kalenterivuoden aikana saapuneiden hakemusten keskimääräinen yksikkökustannus. Prosessin suorat kulut jaettuna hakemusten kappalemäärällä. Kappalemäärään lasketaan rahoituspäätöksen saaneet ja tukivarojen loppuessa myös valmiit, maksatusta odottavat odotustilassa olevat hakemukset.
Päätös tnmh-hankkeista, viikkoa vireille tulosta, (TAE)	Kalenterivuoden aikana saapuneiden Metkan taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon tukihakemusten keskimääräinen käsittelyaika viikkoina hakemuksen saapumisesta tehtyyn rahoituspäätökseen. Tukivarojen loppuessa kesken vuotta huomioidaan käsittelyaikaa laskettaessa tukivarojen loppumiseen mennessä tehdyt päätökset.
Metsävaratiedon keruun kustannukset, euroa/ha (TAE)	Kalenterivuoden aikana kaukokartoitetun ja koealimitatun yksityismetsien metsätalousmaan pinta-ala jaettuna sen vuoden tuotannon kustannuksilla.
Metsävaratiedon keruu, ha (TAE)	Kalenterivuoden aikana kaukokartoitetun ja koealimitatun yksityismetsien metsätalousmaan pinta-ala.

Voimavarojen hallinta	
Mittari	
Valtionapu, € (TAE)	Valtion talousarvioesityksessä myönnetty valtionapu Suomen metsäkeskukselle (momentti 30.40.46.)
Tehdyt htv:t	Kalenterivuoden aikana tehty kokonaistyöaika henkilötyövuosina.
Kokonaistuottavuusindeksi	Metsäkeskuksen ydinprosessien suoritteiden kustannusten kehittyminen suhteessa vertailutasoon (vuosi 2024).
Henkilöstön hyvinvointi-indeksi(Efekti) (1-5), (TAE)	Bondata Oy:n EFEKTI-henkilöstötutkimuksen antama indeksiluku, joka kuvastaa työyhteisön tuloksellisuutta henkilöstökokemuksen kautta. Arvioitavia osa-alueita on työn innostavuus, tiimityön sujuvuus, oppiva työkuultuuri, osallistava johtaminen, asiakaskokemuksen houkuttelevuus ja työnantajan luotettavuus.
Tilatehokkuus (m2/henk)	Metsäkeskuksen toimitilojen yhteispinta-ala jaettuna henkilöstön määrällä. Laskenta 31.12. tilanteen mukaan.

Liite 4 Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden indikaattorit

Suomen metsäkeskuksen tulossopimuksessa mainittujen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittareiden lisäksi peilataan Metsäkeskuksen toiminnan vaikuttavuutta ja koko toimialan kehitystä valittujen Kansallisen metsästrategia 2035 mittareiden kautta.

Indikaattoreiksi on valittu Metsäkeskuksen strategian ja toiminnan kannalta keskeisiä Kansallisen metsästrategian mittareita:

kilpailukykyinen biotalous:

- Metka-tuen toteutusmäärät (ha, työlajeittain)
- Tiestön korjausvelka ja sen kehitys (€, km)
- Puuston vuotuinen kasvu metsä- ja kitumaalla (m^3/v)

Talousmetsien monimuotoisuuden turvaaminen ja kestävä käyttö:

- Kuolleen puun määrä (m^3/ha)
- Lehtipuun määrä, ei koivu (m^3/ha)
- Taimikon ja nuoren metsän hoitorästit (ha)

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen:

- Sekametsien osuus (%)
- Metsätuhot (ha/v)
- Kasvatushakkuiden korjuujälki (hyvien %-osuus?)
- Metsien hiilinielu (CO_2 -ekv.tn.)

Tieto ja tietovarannot:

- Avoimen metsätiedon hyödyntäminen

Liite 5 Tuottavuusohjelma 2026-2029



Suomen metsäkeskuksen tuottavuusohjelma

3.11.2025

SUOMEN METSÄKESKUKSEN TUOTTAVUUSOHJELMA

1. Tausta

Suomen metsäkeskus laati tuottavuusohjelman vuoden 2024 syksyllä sen jälkeen, kun Maa- ja metsätalousministeriö oli julkaissut hallinnonalan tuottavuusohjelman ja pyytänyt virastoja ja laitoksia laatimaan omat tuottavuusohjelmat, joiden tavoitteena oli toimeenpanna kullekin virastolle tai laitokselle osoitettu säästökokonaisuus ja toisaalta vastata uusien tehtävien kautta syntyviin resurssitarpeisiin. Tuottavuusohjelman valtioneuvoston yhteiset osiot eli digitaalisuus ensin ja valtion tilaohjelma mahdollistavat säästöjä hallinnonalalla vain vähäisissä määrin. Merkittäviltä osin tuottavuusohjelmaa toteutetaan hallinnonalan omilla toimenpiteillä. Osana syksyn 2025 suunnittelua Suomen metsäkeskus (jäljempänä Metsäkeskus) on päivittänyt tämän tuottavuusohjelman, listauksen tietotekniikan kehittämiseen vaikuttavat hankkeista ja tietovarannoista sekä laatinut kehyskehittämisen perusteluineen.

2. Metsäkeskuksen säästöt

Metsäkeskuksen valtionapuun on hallitusohjelmassa kohdistettu 2 miljoonan euron säästö vuodesta 2025 alkaen. Lisäksi hallitus kasvatti leikkauksia kehysriiessä keväällä 2024, sen myötä Metsäkeskukselle kohdennettiin 130.000 euron lisäsäästö vuodelle 2025 ja 890.000 euroa vuodesta 2026 eteenpäin. Edelleen kevään 2025 budjettiriihessä tehtiin lisäleikkauspäätöksiä, joista Metsäkeskukselle kohdennettiin 536.000 euron lisäsäästö vuodelle 2026 ja 800.000 euroa vuodesta 2027 eteenpäin. Kokonaisuutena Metsäkeskukselle on kohdistettu 3.690.000 euron säästöt, jotka toteutuvat kokonaisuudessaan vuodesta 2027 eteenpäin. Metsäkeskuksessa tehtiin vuosina 2023 ja 2024 useita toimenpiteitä, joilla talous tasapainotettiin ja sopeutettiin valtionavun pienenemiseen. Merkittävimpänä toimenpiteenä olivat vuonna 2023 toteutetut muutosneuvottelut. Muutosneuvotteluiden taustalla oli valtion säästötoimien lisäksi se, että Metsäkeskus oli tehnyt toiminnallista alijäämää vuodesta 2020 alkaen. Toiminnallinen alijäämä oli syntynyt pääosin ns. digitiekartasta, jonka mukaisesti on uudistettu Metsäkeskuksen tietojärjestelmiä tavoitteena tuottavuushyödyt digitiekartan valmistumisen jälkeen. Muutosneuvotteluiden jälkeen vuosina 2024 ja 2025 Metsäkeskuksen talous on saatu tasapainoon ja Metsäkeskuksella on ns. siirtyvää valtionapua. Siirtyvä erä mahdollistaa kulujen sopeuttamisen tiedossa oleviin valtionavun alenemiseen seuraavien vuosien aikana.

2.1. Syksyn 2023 muutosneuvotteluiden perusteella tehdyt sopeutukset

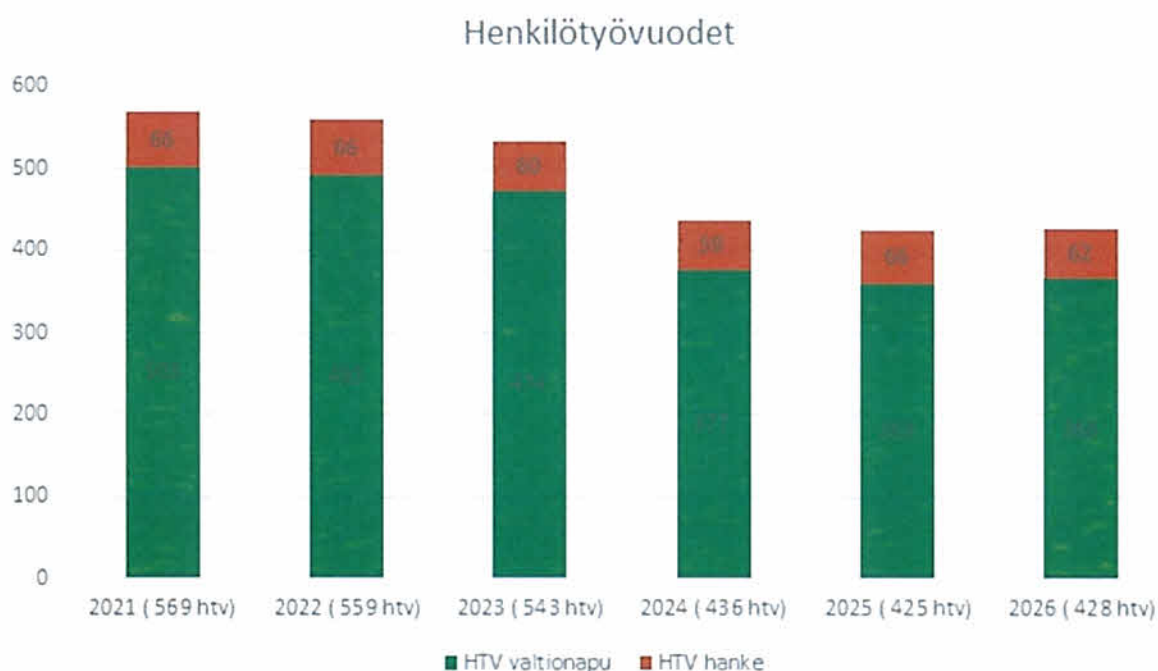
Muutosneuvotteluissa tavoitteena olivat talouden tervehdyttäminen ja sopeutuminen tuleviin valtionavun leikkauksiin, keskittyminen ydintoimintoihin, organisaation selkeyttäminen ja toimintamalliuudistukset. Keskittyminen ydintoimintoihin tarkoitti sitä, että muutosneuvotteluiden yhteydessä päätettiin luopua mm. henkilökohtaisesta metsäkeskusaloitteisesta metsänomistajaneuvonnasta ja ympäristötukivalmistelusta. Ympäristötukien valmisteluun voivat toimijat saada metsätalouden kannustejärjestelmälain mukaista valmistelukorvausta. Lisäksi tehtiin organisaatiouudistus ja toimintamalliuudistuksia kaikissa toiminnoissa, myös toimitilapolitiikka uudistettiin. Kaikissa toiminnoissa siirryttiin valtakunnalliseen toimintamalliin ja luovuttiin hallinnollisista palvelualueista.

2.2. Henkilöstövähennykset

Muutosneuvotteluiden yhteydessä Metsäkeskuksessa irtisanottiin 80 työntekijää, joista 30:lle tarjottiin määräaikaista jatkotyösopimusta. Lisäksi koko henkilöstö, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, lomautettiin keskimäärin 15 päiväksi vuoden 2024 aikana. Henkilöstövähennykset olivat mahdollisia, koska viime vuosina tehty tietojärjestelmien uudistaminen on lisännyt automaation tasoa ja vähentänyt henkilötyötä. Lisäksi tietojärjestelmätyön rinnalla on tehty systemaattista menetelmäkehitystyötä ja tehty muutoksia lainsäädäntöön, joka on mahdollistanut esimerkiksi automaattitarkastusten tekemisen. Toinen merkittävä tekijä irtisanomisten taustalla oli luopuminen henkilökohtaisesta metsänomistajaneuvonnasta ja ympäristötukivalmistelusta, jota tekevä henkilöstö irtisanottiin. Muutosneuvottelujen jälkeen Metsäkeskuksen henkilöstömäärä on laskenut yli sadalla henkilötyövuodella eli yli 20 prosenttia.

Työn ja prosessien tehostamista on tehty kaikissa toiminnoissa, joten irtisanomisista toteutettiin jokaisessa toiminnossa, vaikka suurin osa irtisanomisista kohdistui lopetettaviin tehtäviin.

Metsäkeskuksen henkilöstön keski-ikä on 49 vuotta ja vuosien 2026–2030 aikana alimman eläkeiän saavuttaa n. 20% henkilöstöstä. Eläköitymisten myötä Metsäkeskuksella on mahdollisuus vaikuttaa tulevien vuosien henkilöstökuluihin, kaikkiin tehtäviin ei ole mahdollista palkata korvaavaa työntekijää eläköityneen tilalle. Toisaalta suuri eläköityvien määrä haastaa osaamisen ja seuraajasuunnitteluun on panostettava.



3. Järjestelmät ja ICT

Metsäkeskus on viimeisen neljän vuoden aikana investoinut merkittävästi järjestelmäkehitykseen ja on investointiohjelman (digitiekartta) päättyessä vuoden 2024 lopussa uudistanut käytännössä kaikki operatiiviset ja hallinnolliset järjestelmänsä. Samalla on toteutettu siirtymä konesalipalveluista julkiseen pilvipalveluun. Näillä investoinneilla haetaan merkittävää toiminnan tehostumista ja sitä kautta kustannushyötyä, mutta myös laadunparannusta Metsäkeskuksen palveluihin. Osa investoinneista johtuu puhtaasti lainsäädännön muutoksista, mutta näissäkin uudistuksissa on keskitytty toiminnan tehostamiseen.

Digitiekartan ostopalveluiden kustannukset ovat yhteensä 12 626 250€, joihin ulkopuolista tai muuta lisärahoitusta on saatu 4 645 250€ ja Metsäkeskus on itse investoinut 7 981 000€. Metsäkeskuksen itse kustantama noin kahdeksan miljoonan euron osuus ostopalveluista on rahoitettu Metsäkeskuksen tasevarallisuudella ja valtionavulla. Lisäksi Metsäkeskuksen oman työn kustannus digitiekartan toteutuksessa on ollut noin 7 900 000€. Pääosa investoinneista on aktivoitu taseeseen, minkä vuoksi poistot vaikuttavat merkittävästi Metsäkeskuksen tulokseen vielä investointiohjelman päättyttyä. Tietojärjestelmien poistoajaksi on määritetty viisi vuotta.

Jäljellä olevista uudistustarpeista tärkein on teknisesti vanhentuneen metsänkäyttöilmoitusten käsittelyjärjestelmän uudistaminen. Tämä toteutetaan jatkokehittämällä uusi käsittelyjärjestelmä jo uudistettuun tukienkäsittelyjärjestelmään. Uudistamisessa huomioidaan myös metsälain avaamisen kautta tulevat uudet toiminnalliset tarpeet. Maa- ja metsätalousministeriö on vuoden 2025 LTAE II:ssa osoittanut tähän 2 milj. €:n lisämäärärahan. Uudistuksen myötä pyritään nyt jo korkeaa automaattista käsittelyastetta edelleen nostamaan. Digitiekartan toteutuksella saavutetaan automaatiota lisäämällä, prosesseja tehostamalla ja toimintatapoja muuttamalla tuottavuuden paraneminen, mikä näkyy henkilötyövuosisäästönä. Metsäkeskuksen tuottavuuden parantamisen lisäksi digitiekartan tavoitteena on ollut palveluiden laadun paraneminen sekä koko toimialan kehitykseen vaikuttaminen, sillä Metsäkeskuksen avoin metsä- ja luontotieto muodostaa perustan koko metsätoimialan metsällisten toimintojen digitalisaatiolle.

Metsäkeskuksen tietohallinnon ja järjestelmäkehityksen kustannukset ovat kehittyneet seuraavasti (taulukko alla). Järjestelmäkehityksen kustannukset ovat edelleen korkealla, koska lainsäädäntömuutokset vaativat järjestelmien jatkokehitystä ja metsänkäyttöilmoitusten käsittelyjärjestelmä uudistetaan lisäbudjettivaroilla.

2020	2021	2022	2023	2024	2025 (arvio)	2026 (budjetti)
10 564 156	10 670 066	12 370 926	15 986 462	13 746 203	15 186 616	16 321 875

Vuosien 2022–2025 investointivaiheen aikana Metsäkeskus on ylläpitänyt sekä vanhoja, että rakennusvaiheessa olevia korvaavia järjestelmiä. Tämä on aiheuttanut päällekkäisiä kustannuksia, jotka ovat poistuneet ja poistuvat edelleen sitä mukaa, kun vanha järjestelmä on uuden käyttöönoton myötä voitu ajaa alas.

Metsäkeskus on rakentanut kaikki uudet järjestelmänsä julkiseen pilvipalveluun. Tästä saatava kustannushyöty toteutuu täysimääräisesti vasta, kun vanhasta, konesalissa olevasta järjestelmästä päästään luopumaan Kemera-lain toteutusilmoitusten käsittelyn päättymisen jälkeen vuoden 2027 loppuun mennessä. Siihen saakka Metsäkeskukselle aiheutuu pakollisesti ylläpidettävästä vanhasta järjestelmästä ja infrastruktuurista ylimääräinen 450 000 € vuosittainen kustannus.

Tavoitteena on, että Metsäkeskuksen ICT-kustannukset kääntyvät laskuun 2027 alkaen, kun vanhat ympäristöt voidaan ajaa alas.

4. Toimitilat

Metsäkeskuksessa on ollut jo pitkään tavoitteena luopua omassa omistuksessa olevista toimitiloista ja siirtyä vuokratiloihin. Toimitiloja on vähennetty koko Suomen metsäkeskuksen historian ajan. Vuodesta 2014 vuoden 2023 loppuun mennessä on lakkautettu 62 toimistoa. Vuoden 2023 lopussa Metsäkeskuksella oli 63 toimipistettä eri puolilla Suomea ja tällä hetkellä toimipisteitä on 40.

Muutosneuvotteluiden yhteydessä syksyllä 2023 linjattiin, että toimipisteet keskitetään maakuntien keskustaajamiin. Näiden lisäksi tulee säilymään muutama muu toimipiste, mikäli se on pitkien välimatkojen tai muiden syiden vuoksi perusteltua. Tavoitteena on vähentää toimipisteiden määrää siten, että vuoden 2027 loppuun mennessä Metsäkeskuksella on enintään 25 toimipistettä. Vuoden 2024 aikana myytiin kaksi toimistoa ja päätettiin 22 toimiston vuokrasopimus.

Metsäkeskuksen toimitilojen vastikkeet ja vuokrat:

	2023 toteuma	2024 toteuma	2025 ennuste	2026 budjetti
Vastikkeet	792 478 eur	799 528 eur	740 000 eur	786 500 eur
Vuokrat	929 865 eur	824 217 eur	750 000 eur	674 630 eur
Yhteensä	1 722 343 eur	1 623 743 eur	1 490 000 eur	1 461 130 eur

Muut toimitilakulut, kuten siivous, sähkö ja välttämättömät korjaukset olivat vuonna 2024 342 367 euroa. Lisäksi toimitiloista syntyy ICT-kustannuksia tietoliikenneverkkojen ja laitteiden osalta, näistä syntyviä kustannussäästöjä ei ole arvioitu. Toimitilojen hallintaan menee n. 1,5 henkilötyövuotta. Metsäkeskuksella on yksi kokopäivätoiminen toimitila-asiantuntija ja lisäksi omistettujen toimitilojen osalta kiinteistöyhtiöiden hallinnointiin kuluu aikaa usealta toimihenkilöltä. Toimitilojen vähenemisen myötä hallinnointiin kuluva työaika vähenee, esimerkiksi toimitila-asiantuntijan tehtävä on määräaikainen.

4.1. Omistustilat

Metsäkeskus omistaa 24 toimitilaa eri puolilla Suomea. Näistä useampi on myynnissä, mutta maakuntien toimitilamarkkinan heikon tilanteen vuoksi myynti on haastavaa ja myyntihinnat alhaiset. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä alaskirjattiin n. 1,2 miljoonaa euroa toimitilaosakkeiden arvoja, jotta ne vastaisivat paremmin markkinatilannetta. Tyhjiä oleviin tai omaan käyttöön liian suuriin tiloihin on pyritty löytämään vuokralaisia, mikäli tiloille ei löydy ostajia. Yksi kiinteistöyhtiö, jossa Metsäkeskuksella oli 13,9% omistusosuus, haettiin konkurssiin toukokuussa 2024.

Tavoitteena on myydä kaikki omistustilat ja siirtyä nykyaikaisempiin ja paremmin käyttöä palveleviin vuokratiloihin, joissa toteutuisi myös valtion toimitilapolitiikan mukainen 10 m²/htv tilatehokkuustavoite. Vuokratiloihin siirrytään, mikäli myynti toteutuu.

4.2. Vuokratilat

Metsäkeskus on vuokrannut toimitiloja vapailta markkinoilta. Metsäkeskus ei ole Senaatin asiakas eikä siten mukana valtion yhteiskäyttötiloissa. Metsäkeskus neuvotteli vuonna 2023 Senaatin kanssa Rovaniemen yhteiskäyttötilaan siirtymisestä, mutta Rovaniemen kokemuksen perusteella yhteiskäyttötila tulee Metsäkeskukselle omia vuokratiloja merkittävästi kalliimmaksi. Yhteiskäyttötilojen hyödynnettävyyttä vaikeuttaa myös se, että Metsäkeskus ei voi hyödyntää yhteiskäyttötilojen yhteisiä tietoverkkoja eikä laitteita. Senaatin

nykyisellä palvelumallilla, jossa ei huomioida Metsäkeskuksen erityistarpeita, siirtyminen Senaatin tiloihin ei ole taloudellisesti Metsäkeskukselle järkevää. Kokemuksemme mukaan Senaatin vuokrataso on myös merkittävästi yleistä toimitilojen markkinoiden hintatasoa kalliimpi.

4.3 Arkistot

Toimitilajärjestelyiden yhteydessä tulee ratkaistavaksi myös paperiarkistojen sijoittaminen. Tällä hetkellä Metsäkeskuksen paperiarkistoja on 19 paikkakunnalla. Arkistoissa on useita hyllykilometrejä pysyvästi säilytettävää materiaalia, kuten erilaisten metsänparannuksen ja metsänhoidon tuki ja valtion tukilainojen asiakirjoja. Tämän hetken näkemys on, että arkistojen keskittäminen yhdelle paikkakunnalle olisi toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää ja toisi säästöjä pitkällä aikavälillä. Arkistojen keskittäminen Lahteen, metsäkeskuksen päätoimipaikalle, on selvityksessä, koska joudumme siirtämään arkistoja joiltakin lakkautettavien toimistojen paikkakunnilta jo vuoden 2026 aikana. Toisena vaihtoehtona on nähty paperiarkistojen digitointi. Arkistojen digitointi on nostettu esiin Metsäkeskuksen syksyn 2025 suunnitteluasiakirjojen yhteydessä toimitetulla tietovarantoihin liittyvällä hankelistauksella.

5. Tulevat toimenpiteet

5.1. Strategiauudistus ja toiminnan fokusointi

Metsäkeskuksessa on käynnistetty syksyllä 2025 strategiauudistus, jossa tavoitteena on edelleen kirkastaa Metsäkeskuksen strategista suuntaa ja fokusoida tehtäviä. Strategiauudistuksen taustalla on ollut maa- ja metsätalousministeriön, Metsäkeskuksen johtokunnan ja Metsäkeskuksen johdon strategiapäivässä esiin nostettu tarve toiminnan fokusoinnista sekä Metsäkeskuksen strategian vahvemmassa kytkennässä maa- ja metsätalousministeriön uudistuneeseen strategiaan sekä kansallisen metsästrategian 2035 tavoitteisiin. Toiminnan fokusoinnin kautta löydetään keinoja sopeuttaa toimintaa vähenevään valtionavun tasoon ja toisaalta vastata uusien tehtävien kautta syntyviin resurssitarpeisiin. Uudistettu strategia on tavoitteena hyväksyä joulukuussa 2025, toimeenpano alkaa 2026.

5.2 Kemeran päättymisen ja Metka-rahoituksen supistuminen

Metsätalouden tukijärjestelmän muutosten vuoksi Metsäkeskus hallinnoi tällä hetkellä sekä vanhan kestävän metsätalouden rahoituslain (Kemera) mukaisia tukia ja ylläpitää Kemera-tukien käsittelyn järjestelmiä, että uuden metsätalouden kannustejärjestelmälain (Metka) mukaisia tukia ja ylläpitää Metka-tukien käsittelyn järjestelmiä. Lisäksi Metka-tukijärjestelmässä aloitetaan vuonna 2026 monimuotoisuuden lisäämiseen liittyvät tulospäätösten tarjouskilpailujen kokeilut. Tukivarojen niukkuudesta johtuen Metka-tukivarojen puuntuotannon tukiin on tehty ja tullessa tekemään eri tukimuotoihin liittyviä tukitasojen muutoksia, joiden vuoksi eri vuosina tulneiden hakemusten käsittelyssä täytyy huomioida kunkin vuoden tukiehdot. Kahden eri lainsäädännön päällekkäisyydestä, uudesta kokeiltavasta tukimuodosta sekä ajankohtien tukitasoista aiheutuu Metsäkeskukselle ylimääräisiä kustannuksia niin järjestelmien, ohjeiden ja henkilöstöresurssinkin osalta vuosina 2024–2026.

Vanhaan Kemera-tukijärjestelmään liittyvien tehtävien loppuminen vuoden 2026 aikana tulee tuomaan Metsäkeskukselle säästöjä. Kemera-tukijärjestelmän mukaisten tukien maksatusten hankkeiden valvonnan päättyessä 2026 voimme lisäksi luopua tämän tuen hallintoon liittyvästä tieto- ja tarkastusjärjestelmästä sekä niihin liitännäisistä konesalikustannuksista.

Uudessa Metka-tukijärjestelmän käsittelyjärjestelmässä ollaan vuoden 2025 lopulla pääsemässä aiemman Kemera-tukien käsittelyjärjestelmän automaatiotasoon. Vuonna 2025 Metsäkeskus lisäsi tukikäsittelyyn 9,3 htv:tä järjestelmän valmistumisen viivästymisen aiheuttaman käsittelyruuhkan tasaamiseen. Tukijonoja on saatu purettua vuoden 2025 aikana ja käsittelyä on loppuvuodesta hidastanut tukivarojen loppuminen, mikä siirtää tukimaksuja maksettavaksi n. 10–15 milj. euron edestä vuodelle 2026. Vuodelle 2026 ei ole enää odotettavissa merkittävää tehostamishyötyä järjestelmäkehityksestä.

5.3. Uuden inventointiohjelman käynnistymien

Uuden inventointiohjelman, Kansallinen Kallio II -ilmakuvaus ja keilausohjelma 2026–2034, mukainen inventointi alkaa vuonna 2026. Ohjelmassa tuotetaan tarkempaa metsävaratietoa hyödyntämällä tiheämmän keilaustiedon 20 p/m² kaukokartoitusaineistoja. Aineistosta pyritään tuottamaan latvuskohdaisen puustotulkin avulla mm. tarkemmat puulajiennusteet sekä parantamaan kasvunlaskentaa ja toimenpidesimulointia. Tiedosta on tavoitteena saada myös nykyistä paremmin esiin metsien monimuotoisuustunnuksia kuten suuria lehtipuita, metsien erirakenteisuutta ja kuollutta puuta.

Kallio II -ohjelman tuottaman tiedon avulla Metsäkeskus pystyy tuottamaan metsistä nykyistä monipuolisempaa tietoa metsien monimuotoisuudesta ja tukemaan ennallistamisasetuksen toimeenpanoa sekä tuottaa nykyistä laadukkaampaa tietoa täsmämetsätalouden tarpeisiin. Uuden tarkemman metsävaratiedon tuottavuushyöty metsätoimialalle ja kansantalouteen on merkittävä. Tarkemman tiedon avulla metsänomistajat ja toimijat voivat tarkentaa omaa toimenpidesuunnittelua ja tuottaa sitä kautta enemmän lisäarvoa metsistään. Myös Metsäkeskus hyötyy omissa prosesseissaan tarkemmasta tiedon tuottamasta lisäarvosta.

5.4. Metsänomistaja- ja yritysasiakkuustyön uudistaminen

Muutosneuvottelujen seurauksena luovuttiin vuoden 2024 alusta metsäkeskus-aloitteisesta metsänomistajien neuvonnallisesta kontaktoinnista. Metsänomistajien ohjausta tehdään asiointiin yhteydessä ja asiakastuessa (asiakaspalvelu) sekä koulutusten (joista valtaosa toteutetaan ulkopuolisen rahoituksen kautta toteutettavien hankkeiden voimin), asiakasviestinnän ja kohdennetun viestinnän avulla. Tärkeä keino metsänomistaja-asiakkaiden aktivoimisessa on Metsään.fi-asiointipalvelu, josta kehitetään vuosina 2026–2028 entistä kattavampi asiointipalvelu, mikä tekee siitä asiakkaille houkuttelevamman ja helpottaa asiointia. Metsänomistajia kannustetaan tutustumaan Metsään.fi:ssä oman metsänsä tietoihin ja mahdollisuuksiin, etsimään kumppania sekä asioimaan tai valtuuttamaan toimijakumppanin asioimaan puolestaan.

Yritysasiakastyö painottui aiemmin lähinnä pieniin yrityksiin, eikä suurten ja keski suurten asiakkaiden parissa tehtävällä työllä ollut selkeää koordinaatiota. Organisaatiouudistuksessa 04/2024 käynnistetyssä uudelaissa yritysasiakkuustyössä aktiiviset toimet kohdistetaan metsä- ja luontopalveluita metsänomistajille tarjoaviin yrityksiin. Painotus on suurissa ja keski suurissa yrityksissä, joilla on eniten asiointia Metsäkeskuksen kanssa ja suurin vaikuttavuus niin metsänomistajiin kuin metsiin. Yritysasiakkuusohjelmassa on luotu selkeät asiakkuudenhoitomallit eri asiakassegmenteille. Asiakkuudenhoitomalleja toteutetaan ja niitä kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on, että yritykset tuntevat Metsäkeskuksen tarjoaman ja osaavat hyödyntää sitä ja että asiointi hoituu sujuvasti.

5.5. Yrityslähtöinen ennallistaminen ja luonnonhoito

Suomi on sitoutunut EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoon. Arvio on, että erilaisten ennallistamistoimien kohteena tulee olemaan yhteensä useita miljoonia hehtaareja maa-alueita vuodesta 2026 alkaen. Kansallisen toimeenpanosuunnitelman odotetaan valmistuvan elokuussa 2026 ympäristöministeriön johdolla. On selvää, että mittava ennallistamistyö voi onnistua vain yksityisen sektorin toimilla, kuten kasvavalla osallistumisella Metso- ja Helmi -ohjelmien mukaisten ennallistamista edistävien luonnonhoitohankkeiden suunnitteluun. Yrityksille ennallistamisen luonnonhoitohankkeiden suunnittelu tulee olemaan liiketoimintaa, jonka on oltava tehokasta, tuottavaa ja kannattavaa. Toistaiseksi olemassa olevan Metka-tukijärjestelmän ehdot ovat sellaiset, että toimijoiden kiinnostus luonnonhoitohankkeiden suunnitteluun on alhainen.

5.5 Talous- ja palkkahallinnon kokonaisuudistus

Metsäkeskuksessa on käynnissä talous- ja palkkahallinnon kokonaisuudistus, jossa uudistuvat niin sovellukset kuin myös palvelumalli. Uudistus saadaan päätökseen alkuvuonna 2026. Uudistuksen tavoitteena on siirtää talous- ja palkkahallinnon rutiinitehtävät ulkoiselle kumppanille siten, että Metsäkeskuksen talousorganisaation fokusta voidaan siirtää tukemaan ja palvelemaan sisäisiä asiakkaita nykyistä paremmin. Lisäksi tavoitteena on sovellusympäristö, jossa hyödynnetään automaatiota ja parannetaan tuottavuutta. Tavoitteena on myös saada ajantasaisempaa ja laadukkaampaa taloustietoa sisäisen päätöksenteon tueksi, jotta voimme entistä paremmin sopeuttaa toimintaamme käytettävissä olevan valtionavun tasoon.

Uudistusta on valmisteltu pitkään ja viime vuosina eläköityvien tilalle ei ole palkattu uutta henkilöstöä. Lisäksi muutosneuvotteluissa irtisanomisia ja määräaikaistuksia kohdistui myös talous- ja palkkahallinnon henkilöstöön. Uudistuksen valmistuessa kokonaisuudessaan 2026 alussa saavutamme tuottavuushyötyjä muutosneuvotteluissa määräaikaiseksi muutettujen työsuhteiden päättyessä sekä eläköitymistien kautta. Taloushallinnon henkilöstö on vähentynyt vuosien 2023–2025 aikana yhdeksästä neljään työntekijään.

5.6 Muut uudistukset

Metsäkeskukselle luotiin uusi johtamis- ja toimintajärjestelmä vuonna 2025. Työssä käytiin läpi kaikki keskeiset toiminnan prosessit ja kuvattiin ne. Työtä jatketaan kehittämällä prosesseja yksinkertaisemmiksi ja tehokkaammiksi. Lisäksi tavoitteena on tunnistaa töitä, jotka ovat ydinprosessien ulkopuolisia ja joista voidaan mahdollisesti luopua. Työllä tavoitellaan niin yhtenäisempiä toimintatapoja, parempaa laatua kuin myös tehokkuutta.

6. Yhteenveto

Metsäkeskus on kehittänyt tuottavuutta koko sen olemassaolon ajan vuodesta 2012 lähtien. Vuonna 2020 aloitettiin merkittävä tuottavuuden parantamiseen tähtäävä tietojärjestelmien kokonaisuudistus eli digitiekartta. Järjestelmien osalta Metsäkeskuksessa on jo saavutettu korkea automaation taso eikä merkittäviä automaatiotason lisäämisen tuomia tuottavuushyötyjä ole näköpiirissä. Joitakin hyvin vähäisiä tuottavuushyötyjä voidaan vielä saavuttaa mm. digivalvonnan lisäämisellä, mutta merkittävät automaatioon tai digitaalisuuteen liittyvä tuottavuuden kehittyminen on jo saavutettu. Tavoitteena kuitenkin on, että järjestelmien ja tietohallinnon kustannukset laskevat, kun päällekkäisistä järjestelmistä ja konesalista voidaan luopua lähivuosina.

Vuonna 2023 toteutettiin mittavat muutosneuvottelut, joissa fokuoitiin toimintaa ja lopetettiin joitakin tehtäviä keskittyen jatkossa ydintehtäviin. Sopeutustoimet ovat toimineet suunnitellusti eikä Metsäkeskus ole tehnyt vuosina 2024–2025 alijäämää. Vuodelta 2025 tulee jäämään siirtyvää valtionapua vuodelle 2026 mikä mahdollistaa toiminnan vuonna 2026 ja tuo lisäämään tehdä harkittuja tuottavuustoimia tuleville vuosille valtionavun laskiessa. Metsäkeskuksessa on tehty keväällä 2025 taloussuunnitelma vuosille 2026–2030, jota tullaan päivittämään seuraavan kerran alkuvuonna 2026. Suunnitelman laatimisen jälkeen huhtikuussa 2025 hallitus päätti toteuttaa lisäsäästötoimia, joita kohdistui myös Metsäkeskuksen valtionapuun. Lisätoimien myötä tullut valtionavun leikkaus on otettu huomioon vuoden 2026 talousarvion laadinnassa ja tullaan huomioimaan seuraavalla taloussuunnitelmakierroksella keväällä 2026.

Vaikka Metsäkeskus on tehnyt mittavia tuottavuustoimia ja fokuoinut toimintaansa, on tilanne edelleen haastava. Toimintaympäristö, toiminnan vaatimukset ja lainsäädäntö muuttuvat, joiden seurauksena Metsäkeskuksen on edelleenkin tehtävä mittavaa järjestelmä- ja menetelmäkehitystä laskevassa valtionavun tilanteessa. Metka-lainsäädäntö muuttuu ja sen vuoksi teemme tukien käsittelyjärjestelmään muutoksia tulospäätösten tukien käsittelyn mahdollistamiseksi. Lisäksi jo lopetettu metsitystuki ollaan ottamassa uudelleen käyttöön metsäpinta-alan laajentamistuen muodossa ja se tulee aiheuttamaan niin järjestelmä- kuin hallinnointikustannuksia. Kansallinen laserkeilaus- ja ilmakuvausohjelma Kallio II tulee aiheuttamaan niin menetelmiin, järjestelmiin kuin tarkentuvan tiedon säilyttämiseenkin liittyviä muutoksia, joiden kustannusvaikutukset ovat vielä osin avoimia. Toimintaa tullaan uudistuvan strategian myötä fokuoimaan entistä enemmän siten, että Metsäkeskus voi tuottaa sille osoitetulla valtionavulla kattavat ja korkealaatuiset julkiset metsäpalvelut, muun muassa metsälakien valvonnan ja metsätalouden tukien hallinnoinnin sekä metsä- ja luontotiedon tuotannon, alueelliset metsäohjelmat ja Metsään.fi-asiointipalvelun metsänomistajille sekä metsäalan toimijoille.

Keskeisimpinä tuottavuutta parantavina tulevaisuuden toimina ovat seuraavat asiat, joissa onnistumisella on keskeinen merkitys valtionavun leikkauksiin sopeutumisessa:

- Digitiekartan loppuunsaattaminen ja järjestelmien jatkokehityksen väheneminen vuodesta 2027 alkaen. Järjestelmien jatkokehityksen tarpeisiin ja kustannuksiin vaikuttavat merkittävästi myös lainsäädäntömuutokset, jotka tulevat aiheuttamaan järjestelmiin muutostarpeita. Esim. Metka tulospäätöset tuet ja metsäpinta-alan laajentamistuki.
- Digitiekartan toteuttamisesta aiheutuneiden poistojen pieneneminen vuodesta 2027 alkaen.
- Kamera-käsittelyjärjestelmästä ja siihen liittyvistä konesalikustannuksista luopuminen vuonna 2027.
- Digivalvonnan saaminen osaksi tarkastusmääräyksen suoritteita, jotta voimme vähentää maastotarkastuksia ja tehostaa tarkastustyötä.
- Metsävaratiedon keruun ja Kallio II -ohjelman kustannusten hallinta.
- Metsäkeskukselle mahdollisesti tulevien uusien tehtävien ennakointi ja suunnittelu. Esim. ennallistaminen.

Lisäksi kehitämme prosessejamme kaikilta osin, toteutamme toimitilapolitiikkaa, fokuoimme toimintaamme edelleen ja arvioimme kriittisesti toimintamallejamme.

Kokonaisuutena jo tehtyihin tuottavuustoimiin verrattuna tulevat toimenpiteet kehittävät tuottavuutta vain vähäisessä määrin. Järjestelmien jatkokehityksellä ja toimintatapojen kehityksellä voidaan saavuttaa pientä kehitystä, mutta merkittävät tuottavuushyödyt, jotka automaatiolla voidaan saavuttaa, on jo saavutettu. Merkittävämpi tuottavuusloikka edellyttäisi uudenlaista teknologiaa, tekoälyn merkittävää kehittymistä, maastotyötä korvaavia laitteita tms. Seuraamme teknologian kehitystä aktiivisesti ja hyödynnämme sen mahdollisuudet pitkällä tähtäimellä. Tulevia tuottavuuden parantamisen ja talouden hallinnan keinoja ovat esimerkiksi toiminnan edelleen fokuointi ja Metsäkeskuksen tulevaisuuden suunnan selkeyttäminen sekä kustannusten aktiivinen hallinta ja tulevien tehtävä- ja lainsäädäntömuutosten ennakointi.